

K 4/2012 vp

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS
2011

HELSINKI 2012

ISSN 1237-0584
EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2012

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta vuonna 2011. Kertomuksessa selostetaan neuvoston 63. istuntoa, joka pidettiin Kööpenhaminassa 1.–3. marraskuuta. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 27. helmikuuta 2012

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Simo Rundgren
puheenjohtaja

Greta Lobiniva
sihteeri

S I S Ä L T Ö

1	PAINOPISTEALUEET 7	4	PUHEENJOHTAJISTO JA VALIOKUNNAT 22
	Pohjoismaisen päätöksenteon nopeuttaminen..... 7	4.1	Puheenjohtajisto 22
	Eurooppalaiseen yhteistyöhön vaikuttaminen 7		Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen 22
	Arktisen yhteistyön vahvistaminen..... 8		Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö..... 22
	Kansainväliset suhteet 8		Globalisaatiotyö 24
			Rajaesteet 24
			Elämänlaatu 25
			Yhteistyöbudjetti..... 25
			Kansainvälinen yhteistyö 26
2	SUOMEN VALTUUSKUNTA..... 10	4.2	Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta .. 29
2.1	Jäsenet 1.1.–19.4.2011 10		Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen-instituutin yhdistäminen 29
2.2	Jäsenet 10.6.2011– 11		Liikkuvuus ja Nordplus 29
2.3	Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa 1.1.–19.4.2011 12		Mediapolitiikka 30
2.4	Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa 10.6.2011– 13		Tutkimus ja koulutus..... 30
2.5	Toiminta 13	4.3	Hyvinvointivaliokunta 30
	Neuvoston työjärjestyksen uudistaminen 13		Asuinalueiden etnisen eriytymisen torjuminen..... 30
	Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen-puheenjohtajakausi 2011 14		Selkäydinvammat..... 31
	Yhteistyöbudjetti ja muut ministerineuvoston asiat 14	4.4	Uusi pohjoismainen ruoka..... 31
	Pohjoismaiden neuvoston Suomen-puheenjohtajakausi 2012 15		Kansalais- ja kuluttajavalio- kunta .. 31
	Muu toiminta 15		Oikeusyhteistyö 32
	Tiedotus ja toimittaja-apurahat 15		Yksi terveys ja antibiootti- resistenssi 32
			Pohjoismainen panttijärjestelmä .. 32
			Sosiaalipalvelusopimuksen tulkinta 33
3	NEUVOSTON 63. ISTUNTO KÖÖPENHAMINASSA 17		Muut asiat..... 33
	Yleistä..... 17	4.5	Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta 33
	Pohjoismainen huippukokous..... 18		Kestävä kehitys..... 33
	Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö..... 18		Ruokahävikki..... 33
	Rajaesteet 19		Ilmasto..... 34
	Yhteistyöministerien kyselytunti.. 19		Ympäristö- ja meriturvallisuus 34
	Norjan puheenjohtajuusohjelma 2012..... 20		Sähköverkon kehittäminen ja energiatehokkuus 35
	Kulttuurifestivaali ja neuvoston palkinnot..... 20	4.6	Lausunto EU:n maatalous- politiikasta..... 35
			Elinkeinovaliokunta..... 35
			Nuorisotyöttömyys..... 35

	Sähköverkon kehittäminen ja energiatehokkuus	36	Yhteistyöministerit	40
	Ympäristö- ja meriturvallisuus	36	Pohjoismainen yhteistyökomitea ..	40
	Muut asiat.....	36		
4.7	Tarkastuskomitea.....	36	LIITE 1: ESITYKSET, SUOSITUKSET JA SISÄISET PÄÄTÖKSET 2011	41
5	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO	38	Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset tammi-lokakuussa 2011	41
	Yleiskokous	38	Pohjoismaiden neuvoston 63. istunnossa hyväksytyt suositukset.....	42
	Puheenjohtajisto	38	Päätökset olla ryhtymättä toimenpitei- siin	49
	Valiokunnat.....	39	Sisäiset päätökset.....	50
	Tarkastuskomitea.....	39	Asiat kronologisessa järjestyksessä	50
	Vaalikomitea	40		
	Valtuuskunnat	40	LIITE 2: ISTUNNON OHJELMA.....	52
	Puoluaryhmät.....	40	LIITE 3: ISTUNNON PÄIVÄJÄRJESTYS..	54
	Sihteeristöt	40		
	Pääministerit	40		

Puolueiden nimilyhenteet

kd	Suomen Kristillisdemokraatit
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
MÅ	Moderaterna på Åland
ObS	Obunden Samling på Åland
ps	Perussuomalaiset
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center
ÅF	Ålands Framtid

1

PAINOPISTEALUEET

Pohjoismaiden neuvosto on aiemmin julkaissut yksivuotisia työohjelmia, mutta vuodeksi 2009 laadittiin toistaiseksi voimassa oleva puiteohjelma. Puiteohjelman painopistealueet ovat pohjoismaisen hyvinvoinnin vahvistaminen, globalisaatioon vaikuttaminen, Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden lisääminen, meriympäristön pelastaminen, sisällön tuominen pohjoiseen ulottuvuuteen sekä pohjoismaisen kieliyhteistyön kehittäminen.

Puiteohjelmaa täydennetään vuotuisella puheenjohtajakauden ohjelmalla, josta vastasi vuonna 2011 Tanska. Tanskan painopistealueet olivat pohjoismaisen yhteistyön päätöksenteon nopeuttaminen, Pohjoismaiden äänen vahvistaminen eurooppalaisessa yhteistyössä ja kokonaisvaltaisen arktisen strategian kehittäminen.

Neuvosto hyväksyi toimintavuonna yhteensä 26 suositusta ja esitystä eli Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille kohdistettua toimenpidekehutusta. Niistä kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston ja valiokuntien osuuksissa sekä liitteessä 1.

Pohjoismaisen päätöksenteon nopeuttaminen

Puheenjohtajamaa Tanskan ensimmäinen painopistealue liittyy kritiikkiin, jota Pohjoismaiden neuvoston työtapoja kohtaan on esitetty jo parin vuoden ajan. Kritiikin mukaan prosessit ovat liian hitaita ja pohjoismaisen yhteistyön keskusteluja on ollut vaikea tuoda kansallisiin parlamentteihin yhteistyön tunnettuuden lisäämiseksi. Tämä taas on vaikeuttanut parlamentaarisen työn tulosten näkymistä. Monet poliitikot ovatkin peränneet Pohjoismaiden neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön politisointia

ja uudistamista, ja puheenjohtajisto vastasi kritiikkiin asettamalla vuonna 2010 virkamiestyöryhmän pohtimaan neuvoston työn tehostamista.

Puheenjohtajisto laati työryhmän raportin pohjalta useita poliittisia suosituksia neuvoston sisäisten työtapojen muuttamiseksi sekä ehdotuksen uudesta työjärjestyksestä. Lisäksi ehdotettiin uudistuksia Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa tehtävään yhteistyöhön. Puheenjohtajiston ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa sisäinen päätös Pohjoismaiden neuvoston uusista työmuodoista ja uudesta työjärjestyksestä. Uudistustyöstä ja ehdotuksesta kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston osuudessa.

Eurooppalaiseen yhteistyöhön vaikuttaminen

Tanskan toinen painopistealue liittyy alueyhteistyön vahvistamistarpeeseen laajentuneessa EU:ssa. Neuvostolla on ollut vuodesta 2009 lähtien erityinen EU-strategia, jonka mukaan puheenjohtajisto ja valiokunnat ovat voineet ottaa käsittelyyn kaikille Pohjoismaille tärkeitä EU-asioita. Neuvosto onkin pyrkinyt ajamaan EU:ssa erityisesti kuluttajapolitiikkaan liittyviä kysymyksiä muun muassa kuluttajien oikeuksia koskevan EU-direktiivin uudistamisen yhteydessä.

Toimintavuonna neuvostolle hyväksyttiin uusi EU-strategia, joka tähtää entistä järjestelmällisempiin työtapoihin. Strategiaan sisältyvässä toimintasuunnitelmassa todetaan, että Pohjoismaiden neuvosto valitsee vuosittain joitakin asioita, joissa Pohjoismailla on mahdollisuus vaikuttaa EU:hun ja jotka valiokunnat voivat sisällyttää työhönsä. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota muun muassa asioihin, joissa yhteinen

pohjoismainen näkemys on mahdollinen ja joissa Pohjoismaiden neuvosto voi osaltaan estää uusien rajaesteiden syntymistä. Uusia rajaesteitä syntyy helposti esimerkiksi silloin, kun EU-direktiivejä saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja tässä tarvittaisiin pohjoismaista koordinoitua.

EU- ja rajaesteyhteistyöstä kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston osiossa.

Arktisen yhteistyön vahvistaminen

Tanskan kolmas painopistealue liittyy erityisesti Arktiksen meriturvallisuuteen ja meripelastusvalmiuteen, jonka kehittämistä neuvosto on korostanut Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämiseen keskittyvän *Thorvald Stoltenbergin* raportin seurannan yhteydessä.

Arktisen yhteistyön saavutuksista voidaan mainita Arktiksen meripelastustoimintaa koskeva uusi sopimus, joka allekirjoitettiin Arktisen neuvoston ulkoministerikokouksessa toukokuussa. Pohjoismaiden neuvoston istunnossa hyväksyttiin lisäksi suositus arktisen alueen merenkulun, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantamisesta. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden hallituksille muun muassa, että ne vahvistavat arktisen alueen pohjoismaista merivalvontayhteistyötä ja perustavat arktiselle alueelle pohjoismaisen meritoimintayksikön, joka koostuu Pohjoismaiden rannikkovartiostojen ja pelastuspalvelujen yksiköistä (ks. ympäristö- ja luonnonvaraliokunnan osio).

Arktista yhteistyötä ja Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä käsitellään tarkemmin puheenjohtajiston osiossa.

Kansainväliset suhteet

Neuvosto kehitti toimintavuonna yhteistyötään Pohjoismaiden länsi- ja itänaapureiden sekä näiden alueiden parlamentaaristen järjestöjen kanssa.

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous jatkoivat aktiivista yhteistyötään osallistumalla tänäkin vuonna toistensa istuntoihin. Järjestöillä oli yhteinen huippu-

kokous Reykjavikissa joulukuussa. Kokouksessa keskusteltiin 20 vuotta kestäneestä pohjoismais-balttilaisesta yhteistyöstä, Valko-Venäjä-suhteista sekä EU-yhteistyöstä. Samalla hyväksyttiin Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen uusi kaksivuotinen toimintasuunnitelma.

Pohjoismaiden neuvoston yhteistyö Venäjän valtionduuman ja liittoneuvoston sekä Luoteis-Venäjän alueparlamenttien kanssa on kehittynyt viime vuosina myönteisesti. Toimintavuonna yhteistyölle hyväksyttiin uudet suuntaviivat, joiden mukaan neuvosto jatkaa jo aloitettua yhteistyötä Venäjän parlamentaarikkojen kanssa mutta pyrkii samalla syventämään sitä priorisoimalla esimerkiksi pohjoisen ulottuvuuden neljän kumppanuuden piiriin kuuluvia aiheita.

Venäjä-yhteistyön konkreettisista tapahtumista voidaan mainita Tromssassa helmikuussa pidetty pohjoisen ulottuvuuden parlamentaarinen foorumi, kolmas vuotuinen Venäjän ja Pohjoismaiden nuorten poliitikkojen seminaari Arkangelissa maaliskuussa ja niin ikään kolmas vuotuinen pohjoismaisten ja venäläisten parlamentaarikkojen pyöreän pöydän keskustelu Murmanskissa huhtikuussa. Marraskuussa puheenjohtajisto tapasi duuman, liittoneuvoston ja Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWR) edustajia perinteisessä yhteiskokouksessa, joka pidettiin Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä. Joulukuussa neuvosto oli mukana tarkkailemassa duuman vaaleja.

Pohjoismaiden neuvosto on jo muutama vuoden ajan luonut yhteyksiä valkovenäläisiin poliitikkoihin muun muassa järjestämällä yhdessä Baltian yleiskokouksen kanssa neljä seminaaria, joihin on osallistunut Valko-Venäjän parlamentin ja opposition edustajia. Valko-Venäjän joulukuun 2010 presidentinvaalien jälkeen yhteistyö, mukaan lukien poliitikkojen vaihto-ohjelman valmistelu, yhteisseminaarit ja neuvoston pyrkimykset saada Minskiin pohjoismainen tiedotustoimisto, jouduttiin kuitenkin panemaan jäihin. Päähuomio on nyt opposition tukemisessa.

Neuvosto jatkoi aktiivista osallistumistaan Itämeri-yhteistyöhön, jonka parlamentaarista toiminnasta sillä on päävastuu. Neuvoston valtuuskunta osallistui Helsingis-

sä elokuussa pidettyyn Itämeri-konferenssiin, joka oli järjestyksessään 20:s. Teemana oli vihreä kasvu. Konferenssin julkilausuma sisälsi yhteisiä poliittisia näkemyksiä ja suosituksia Itämeren alueen hallituksille, Itämeren valtioiden neuvostolle (CBSS) ja EU:lle. Vuoden 2011 julkilausuma koski muun muassa Itämeren alueen yhteistyötä; yhdenmukaista meripolitiikkaa; siviiliturvallisuutta; ihmiskauppaa; terveyttä ja hyvinvointia sekä vihreää kasvua ja energiatehokkuutta.

Itämeri-parlamentaarikkojen pysyvän komitean puheenjohtajana toimi syyskuuhun saakka edustaja *Christina Gestrin* (r) Pohjoismaiden neuvoston edustajana.

Neuvosto teki toimintavuonna yhteistyötä myös arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean (SCPAR), Beneluxin parlamentin, Länsi-Pohjolan neuvoston sekä Norden-yhdistysten liiton kanssa.

2

SUOMEN VALTUUSKUNTA

2.1 Jäsenet 1.1.–19.4.2011

Suomen valtuuskunnassa on 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat. Valtuuskunnalla on asioiden valmistelua ja hallinnollisten asioiden hoitamista varten työvaliokunta, johon kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kuusi muuta jäsentä.

Valitut jäsenet

Arhinmäki, Paavo, vas, puheenjohtaja
Autio, Risto, kesk
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Feldt-Ranta, Maarit, sd
Gestrin, Christina, r
Kallio, Reijo, sd
Kallis, Bjarne, kd
Karhuvaara, Arja, kok
Karlström, Fredrik, ObS
Karvo, Ulla, kok
Kuisma, Risto, sd
Niinistö, Ville, vihr
Oinonen, Lauri, kesk
Peltonen, Tuula, sd
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk
Sihto, Paula, kesk
Tuomioja, Erkki, sd
Viljanen, Ilkka, kok
Virolainen, Anne-Mari, kok

Varajäsenet

Ehn, Johan, MÅ
Heinäluoma, Eero, sd
Järvinen, Heli, vihr
Kaltiokumpu, Oiva, kesk
Karlsson, Runar, ÅC
Kaunisto, Timo, kesk
Kiuru, Krista, sd
Larikka, Jari, kok
Pakkanen, Markku, kesk
Pihlajaniemi, Petri, kok
Rauhala, Leena, kd
Salo, Petri, kok
Sasi, Kimmo, kok
Toivakka, Lenita, kok
Uotila, Kari, vas
Valpas, Unto, vas
Viitamies, Pauliina, sd
Vilkuna, Pekka, kesk
Vistbacka, Raimo, ps
Vuolanne, Antti, sd

Valtuuskunnan työvaliokunta

Arhinmäki, Paavo, vas, puheenjohtaja
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Feldt-Ranta, Maarit, sd
Gestrin, Christina, r
Kallis, Bjarne, kd
Niinistö, Ville, vihr
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk

2.2 Jäsenet 10.6.2011–

Valitut jäsenet

Eerola, Juho, ps
Eklöw, Raija-Liisa, lib (31.10. asti)
Eloranta, Eeva-Johanna, sd (30.6. alkaen)
Eriksson, Anders, ÅF (3.11. alkaen)
Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja (14.6. alkaen)
Gestrin, Cristina, r
Haapanen, Satu, vihr
Heikkilä, Lauri, ps
Hemmilä, Pertti, kok (30.6.–14.10.)
Kalmari, Anne, kesk (10.–29.6.)
Karlström, Fredrik, Obs (31.10. asti)
Kopra, Jukka, kok (10.–29.6.)
Kumpula-Natri, Miapetra, sd (10.–29.6.)
Kymäläinen, Suna, sd (30.6. alkaen)
Louhelainen, Anne, ps
Maijala, Eeva Maria, kesk (30.6. alkaen)
Modig, Silvia, vas
Peltonen, Tuula, sd
Rundgren, Simo, kesk, puheenjohtaja (14.6. alkaen)
Sankelo, Janne, kok
Sasi, Kimmo, kok (18.10. alkaen)
Sipilä, Juha, kesk
Suutari, Eero, kok
Tolppanen, Maria, ps
Tuomioja, Erkki, sd (10.–29.6.)
Wallinheimo, Sinuhe, kok
Valve, Wille, MÅ (3.11. alkaen)

Varajäsenet

Arhinmäki, Paavo, vas (10.–29.6.)
Ehn, Johan, MÅ (31.10. asti)
Heinäluoma, Eero, sd (10.–29.6.)
Hemmilä, Pertti, kok (18.10. alkaen)
Henriksson, Anna-Maja, r (10.–29.6.)
Jalonen, Ari, ps

Jansson, Harry, ÅC (3.11. alkaen)
Kalmari, Anne, kesk (30.6. alkaen)
Karimäki, Johanna, vihr
Karlsson, Runar, ÅC (31.10. asti)
Kiuru, Krista, sd (10.–29.6.)
Kopra, Jukka, kok (30.6. alkaen)
Kumpula-Natri, Miapetra, sd (30.6. alkaen)
Kärnä, Jukka, sd (30.6. alkaen)
Lauslahti, Sanna, kok (10.–29.6.)
Lundberg, Margaret, lib (3.–19.11.)
Maijala, Eeva Maria, kesk (10.–29.6.)
Mäkelä, Outi, kok (10.–29.6.)
Mäntymaa, Markku, kok (30.6. alkaen)
Ojala-Niemelä, Johanna, sd
Ruohonen-Lerner, Pirkko, ps
Räsänen, Päivi, kd (10.–29.6.)
Saarikko, Annika, kesk
Sasi, Kimmo, kok (30.6.–17.10.)
Savola, Mikko, kesk
Sjögren, Katrin, lib (20.11. alkaen)
Thors, Astrid, r (30.6. alkaen)
Tiainen, Eila, vas (30.6. alkaen)
Turunen, Kaj, ps
Vapaavuori, Jan, kok (30.6. alkaen)
Viitamies, Pauliina, sd
Virolainen, Anne-Mari, kok (10.–29.6.)
Östman, Peter, kd (30.6. alkaen)

Valtuuskunnan työvaliokunta

Eklöw, Raija-Liisa, lib (31.10. asti)
Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja
Gestrin, Christina, r
Haapanen, Satu, vihr
Heikkilä, Lauri, ps
Modig, Silvia, vas
Rundgren, Simo, kesk, puheenjohtaja
Suutari, Eero, kok
Valve, Wille, MÅ (3.11. alkaen)

2.3 Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa 1.1.–19.4.2011

Puheenjohtajisto

Gestrin, Christina, r
Rajala, Lyly, kok
Tuomioja, Erkki, sd

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Arhinmäki, Paavo, vas
Autio, Risto, kesk
Peltonen, Tuula, sd

Hyvinvointivaliokunta

Karhuvaara, Arja, kok
Sihto, Paula, kesk
Viljanen, Ilkka, kok

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Feldt-Ranta, Maarit, sd
Karvo, Ulla, kok
Niinistö, Ville, vihr, puheenjohtaja

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Eklöw, Raija-Liisa, lib
Kallio, Reijo, sd
Virolainen, Anne-Mari, kok

Elinkeinovaliokunta

Kallis, Bjarne, kd
Karlström, Fredrik, ObS
Kuisma, Risto, sd
Oinonen, Lauri, kesk
Seurujärvi, Janne, kesk

Tarkastuskomitea

Kallis, Bjarne, kd
Karvo, Ulla, kok, puheenjohtaja

Vaalikomitea

Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk

2.4 Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa 10.6.2011–

Puheenjohtajisto

Feldt-Ranta, Maarit, sd (30.6. alkaen)
Gestrin, Christina, r
Tuomioja, Erkki, sd (29.6. asti)
Wallinheimo, Sinuhe, kok

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Modig, Silvia, vas
Peltonen, Tuula, sd
Tolppanen, Maria, ps

Hyvinvointivaliokunta

Kalmari, Anne, kok (29.6. asti)
Louhelainen, Anne, ps
Maijala, Eeva Maria, kesk (30.6. alkaen)
Suutari, Eero, kok

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Feldt-Ranta, Maarit, sd (29.6. asti)
Haapanen, Satu, vihr, puheenjohtaja
Hemmilä, Pertti, kok (30.6.–14.10.)
Kopra, Jukka, kok (29.6. asti)
Kymäläinen, Suna, sd (30.6. alkaen)
Sasi, Kimmo, kok (18.10. alkaen)

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Eklöw, Raija-Liisa, lib (31.10. asti)
Eriksson, Anders, ÅF (3.11. alkaen)
Heikkilä, Lauri, ps
Sankelo, Janne, kok

Elinkeinovaliokunta

Eerola, Juho, ps
Eloranta, Eeva-Johanna, sd (30.6. alkaen)
Karlström, Fredrik, Obs (31.10. asti)
Kumpula-Natri, Miapetra, sd (29.6. asti)
Rundgren, Simo, kesk
Sipilä, Juha, kesk
Valve, Wille, MÅ (3.11. alkaen)

Tarkastuskomitea

Sipilä, Juha, kesk
Suutari, Eero, kok, puheenjohtaja

Vaalikomitea

Feldt-Ranta, Maarit, sd, varapuheenjohtaja
Rundgren, Simo, kesk

2.5 Toiminta

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana kahdeksan kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston ajankohtaisia aiheita, rajaesteitä, pohjoismaista yhteistyöbudjettia sekä Suomen puheenjohtajuutta Pohjoismaiden neuvostossa vuonna 2012. Vaalivuosi vaikutti voimakkaasti valtuuskunnan toimintaan muun muassa jäsenvaihdosten vuoksi.

Neuvoston työjärjestyksen uudistaminen

Valtuuskunta seurasi kokouksissaan neuvoston työjärjestyksen uudistusprosessia ja kuuli tässä yhteydessä neuvoston johtajaa *Jan-Erik Enestamia*. Valtuuskunta antoi myös lausunnon työjärjestyksen uudistamisesta ja korosti suomen kielen asemaa pohjoismaisessa yhteistyössä.

Uudistuksen tavoitteena on tehostaa yhteistyötä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa ja ennen kaikkea tuoda se takaisin

poliittiselle tasolle. Neuvoston mielestä ministerineuvoston toiminta on ollut liian virkamiesvetoista, koska eri ministerineuvostot eivät enää aina kokoonnu päättämään asioista. Lisäksi konsensusvaatimusta on alettu soveltaa myös virkamieskomiteoissa. Uudistuksen lähtökohtana onkin se, että asiat on riittäisinakin vietävä ministerineuvoston ratkaistavaksi, jotta poliitikot joutuisivat ottamaan niihin kantaa.

Tähänastisen säännön mukaan ministerineuvostolla on kuusi kuukautta aikaa ilmoittaa toimenpiteistä, joihin se aikoo ryhtyä neuvoston istunnoissa hyväksytyjen suositusten johdosta. Nyt ilmoitusaika halutaan lyhentää neljään kuukauteen. Näkyvä muutos on myös niin sanottu teemaistunto, jollaisia aletaan taas järjestää. Ensimmäinen pidetään Reykjavikissa maaliskuussa 2012, ja sen teema on arktinen yhteistyö.

Uudistustyöstä ja siitä hyväksytystä sisäisestä päätöksestä kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston osuudessa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen-puheenjohtajakausi 2011

Yhteistyöministeri *Alexander Stubb* ja ulkoasiainministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön (PYS) päällikkö *Bo Lindroos* selostivat valtuuskunnan kokouksissa Pohjoismaiden ministerineuvoston Suomen-puheenjohtajakauden toimintaa ja tavoitteiden toteutumista.

Vuoden painopisteistä voidaan mainita ilmastonmuutosten hallinta, kansalaisten ja yritysten toimintaa häiritsevät rajaesteet, lasten ja nuorten asema ja osallistuminen, kielikysymys, viestintä ja näkyvyys sekä kuudentena kokonaisuutena suomalainen ruoka ja juoma.

Yhteistyöministerit tapasivat vuoden aikana kolme kertaa ja käsitelivät muun muassa budjettiprosessia, globalisaatioaloitteen varoja, vuosiraportteja sekä erilaisia hankepäätöksiä. Merkittävimmät päätökset liittyvät uuteen arktiseen yhteistyöohjelmaan vuosiksi 2012–2014 sekä länsinaapurien kanssa tehtävän yhteistyön suuntaviivoihin vuosiksi 2012–2016 (ks. puheenjohtajiston osuus). Ministerit ovat pyrkineet keskittämään tiettyihin kiinnostaviin teemoihin,

tänä vuonna lähialueyhteistyöhön ja raja-esteproblematiikkaan, josta eduskunta keskustelee 25. huhtikuuta 2012 joko pääministerin ilmoituksen tai yhteistyöministerin selonteon pohjalta.

Suomi sai neuvoston marraskuussa istunnossa paljon kiitosta puheenjohtajuudesta, jota pidettiin aktiivisena ja edistyksekkäänä.

Yhteistyöbudjetti ja muut ministerineuvoston asiat

Valtuuskunta seurasi vuoden 2012 pohjoismaisen yhteistyöbudjetin valmistelua PYSin edustajien sekä Pohjoismaiden neuvoston johtajan Jan-Erik Enestamin selostusten pohjalta. Yhteistyöbudjetti on suuruudeltaan 935 miljoonaa Tanskan kruunua eli noin 125 miljoonaa euroa, ja se on pysynyt reaalihinnoissa laskettuna kutakuinkin samalla tasolla viimeksi kuluneet 10 vuotta. Suomen maksuosuus pohjoismaisen yhteistyön vuoden 2012 budjetista on 17,8 %, mikä merkitsee noin viiden euron vuosipanostusta per kansalainen. Budjetista kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston osuudessa.

Valtuuskunta käsiteli myös PYSin laadittaman vuosikertomuksen pohjoismaisesta yhteistyöstä vuonna 2010. Suomessa hallitus raportoi pohjoismaisesta yhteistyöstä neuvoston valtuuskunnalle, joka taas raportoi ulkoasianvaliokunnalle. On pohdittu, millä tavalla tämä hallitusten välinen kertomus voisi olla muidenkin eduskunnan elinten käsiteltävänä ja hyödynnettävissä, mutta menettely on täysin eduskunnan käsissä. Valtuuskunnan puheenjohtaja *Simo Rundgren* (kesk) katsoi, että valtuuskunnan tulisi pyrkiä vaikuttamaan siihen, että myös yhteistyöministeri ja PYSin edustajat voisivat tulla ulkoasiainvaliokuntaan kuultaviksi sen käsitellessä valtuuskunnan kertomusta.

Valtuuskuntaa puhutti jälleen suomalaisten vähäinen määrä Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston Kööpenhaminan-sihteeristössä ja vastaavasti tanskalaisten yliedustus. Koko sihteeristössä ei ole suomalaisia johtavassa asemassa neuvoston johtajaa lukuun otta-

matta. Esimerkiksi osastopäällikkötasolla ei ole ollut suomalaista viiteen vuoteen. PYSin päällikön Bo Lindroosin mukaan Suomessa olisi vain ponnistettava ja yritettävä löytää päteviä hakijoita. Konsulttien vuonna 2009 tekemä palkka-analyysi osoitti, että Suomessa ja Norjassa valtionhallinnon virkamiehillä on niin hyvät palkat, ettei heidän kannata lähteä Kööpenhaminaan. Taloudellisesti vain perheettömien kannattaa harkita sinne hakeutumista.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen-puheenjohtajakausi 2012

Suomi on Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajamaa vuonna 2012, joten Suomen valtuuskunta valitsi ehdokkaat neuvoston presidentiksi ja varapresidentiksi. Valtuuskunta päätti nimetä edustaja *Kimmo Sasin* (kok) ehdolle neuvoston presidentiksi ja edustaja *Silvia Modigin* (vas) ehdolle varapresidentiksi. Nimitykset hyväksyttiin neuvoston marraskuuisessa istunnossa.

Neuvoston Suomen-puheenjohtajuusohjelma keskittyy kolmeen teemaan: yhteistyöhön rajaesteiden poistamiseksi, pohjoismaiseen brändiin ja arktiseen yhteistyöhön. Rajaesteyhteistyössä pyritään lisäämään konkreettisuutta ja kokoamaan täytäntöönpanotaulukko, josta ilmenevät olemassa olevat esteet ja josta voisi seurata asioiden kehitystä. Neuvoston istunnon tulee käsitellä kerran vuodessa raportti, josta ilmenevät senhetkinen tilanne ja jäljellä olevat esteet.

Pohjoismaisen brändin markkinoinnissa olisi selkeästi kehuttava pohjoismaista mallia. Arktisessa yhteistyössä voidaan nostaa esille suomalaisten telakoiden erityisosaaminen ja pyrkiä huolehtimaan myös sen säilymisestä. Ilmastonmuutoksen myötä Suomelle voi avautua uusia mahdollisuuksia myös laivanrakennusalalla.

Matkailu arktisilla alueilla on myös sektori, johon tulisi panostaa. Extreme-matkailussa pohjoinen suunta tulee olemaan yksi vaihtoehto, jos vain infrastruktuuri saadaan kuntoon. Silloin siitä voisivat hyötyä Pohjoismaiden pohjoisimmat osat. Myös saamelaiskulttuuriin ja saamelaisten kieliin voisi panostaa, juuri matkailun yhteydessä.

Arktisen neuvoston toimintaa tulisi edesauttaa kaikin keinoin sekä hyödyntää EU:n pohjoista ulottuvuutta osana tätä työtä.

Muu toiminta

Valtuuskunta jatkoi yhteistyötään Nuorten Pohjoismaiden neuvoston kanssa kuulemalla kokouksissaan nuorisopoliitikkojen näkemyksiä. Samaten jatkettiin yhteistyötä Pohjola-Nordenin eli Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliiton kanssa.

Valtuuskunta ja Pohjola-Norden järjestivät perinteisen yhteiseminaarin Pohjolan päivänä 23. maaliskuuta. Tällä kertaa kyseessä oli pohjoismaisen yhteistyön hyödyntämiseen keskittynyt suuri vaalikeskustelu. Puhetta johti rajaestefoorumin puheenjohtaja *Ole Norrback*, ja tilaisuuden avasivat silloinen yhteistyöministeri *Jan Vapaavuori* sekä Suomen valtuuskunnan silloinen puheenjohtaja *Paavo Arbinmäki* (vas).

Tiedotus ja toimittaja-apurahat

Toimintavuonna tehtiin uudistuksia valtuuskunnan tiedotukseen, joka siirtyi eduskuntatiedotuksen vastuulle. Eduskuntatiedotus on jo aikaisemmin ottanut vastuun kaikkien muiden eduskunnan kansainvälisten järjestöjen valtuuskuntien tiedotuksesta. Neuvoston marraskuiseen istuntoon lähtikin mukaan eduskuntatiedotuksen tiedottaja.

Pohjoismaiden neuvosto myöntää toimittajille vuosittain apurahoja kannustaakseen heitä perehtymään Pohjoismaiden oloihin ja pohjoismaiseen yhteistyöhön. Suomen osuus apurahoista oli 90 000 Tanskan kruunua eli noin 12 000 euroa, ja hakemuksia tuli yhteensä 42.

Apurahaa hakevien toivottiin kiinnittävän erityistä huomiota kielten ymmärtämiseen Pohjolassa, koska Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden hallitukset olivat käynnistäneet pohjoismaisen kielikampanjan vahvistaakseen lasten ja nuorten kykyä ymmärtää ruotsia, tanskaa ja norjaa.

Apurahan saivat

- valokuvaaja ja vapaa toimittaja *Lauri Dammert* Siurosta tutustuakseen ”pakkotanskan” opetukseen Islannissa ja verratakseen sitä ”pakkoruotsin” opetukseen Suomessa
- politiikan ja pääkirjoitustoimittaja *Mirja Niemitalo* Oulusta tutustuakseen suomalaiskoulujen tilanteeseen Tukholmassa ja Boråsissa
- toimittaja *Eva Nyberg* Föglöstä perehtyäkseen finanssikriisiin kulttuurisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin Islannissa
- valokuvaaja ja vapaa toimittaja *Tero Pajukallio* Helsingistä tutustuakseen Itämeren kaupunkien liiton (UBC) jäsenkaupunkien toimintaan, joka liittyy Itämeren suojeluun ja kestäväen kehityksen edistämiseen
- päätoimittaja *Maria Pettersson* Helsingistä tutustuakseen Färsaarten nuorisokulttuuriin
- vapaa toimittaja *Clara Puranen* Högså-rasta tutustuakseen Nordplus-ohjelmaan Kööpenhaminassa
- vapaa toimittaja *Markku Rämö* Järvenpäästä tutustuakseen biometanolitehtaaseen Ruotsissa
- maaseututoimittaja *Helena Sipakko* Kuusankoskelta perehtyäkseen Tornionjokilaakson maanviljelyolosuhteisiin sekä viljelymenetelmiin ja viljelyedellytyksiin molemmin puolin rajaa
- vapaa toimittaja *Lotta Tuobino* Helsingistä tutustuakseen suomalaistaustaiseen väestöön Oslossa ja Bergenissä
- päätoimittaja *Siv Åstrand* Helsingistä tutustuakseen itsehallintoalueiden haasteisiin ja tulevaisuudennäkymiin Färsaarilla.

3

NEUVOSTON 62. ISTUNTO KÖÖPENHAMINASSA

Pohjoismaisen yhteistyövuoden huipentuma, Pohjoismaiden neuvoston 63. istunto, pidettiin Tanskan kansankäräjillä Kööpenhaminassa 1.–3. marraskuuta. Istuntoon tuli satakunta parlamentaarikkoa ja lukuisia hallitusten edustajia kaikista Pohjoismaista sekä Ahvenanmaalta, Färsearilta ja Grönlannista. Mukana oli myös runsaasti vieraita Baltian maista, Venäjältä ja muualta maailmasta.

Yleistä

Pohjoismaiden parlamentaarikot keskustelivat kolmen istuntopäivän aikana ajankohtaisista poliittisista aiheista. Pääministereillä ja neuvoston parlamentaarikoilla oli myös yhteinen huippukokous, jonka aiheena oli pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuus. Keskustelun kimmokkeena olivat Norjan heinäkuiset terroriteot.

Neuvoston hyvinvointivaliokunnan parlamentaarikot pääsivät istunnon alla laajaan poliittiseen yksimielisyyteen kymmenestä aloitteesta, joiden avulla Pohjoismaista voi tulla entistä avoimempia, demokraattisempia ja solidaarisempia asuinpaikkoja. Valiokunta ehdotti muun muassa, että Pohjoismaat tarvitsevat kotouttamisbarometria, jolla voitaisiin seurata kotoutumiskehitystä. Sen avulla tulisi muun muassa vahvistaa Pohjoismaiden imagoa avoimena ja houkuttelevana investointi- ja elinalueena. Valiokuntaehdotus asuinalueiden etnisen eriytymisen torjumisesta Pohjoismaissa johti istunnossa suositukseen nro 9 (ks. hyvinvointivaliokunnan osio).

Kansalais- ja kuluttajavaliokunnan tärkeysjärjestyksen kärjessä oli globaalin antibioottiresistenssin torjuminen. Valiokunnan mukaan nyt tarvitaan avoimuutta ja tiedon

jakamista Kestävästä terveydestä eli pohjoismaisesta yksi terveys -mallista, jotta antibioottiresistenssin yleistymistä maailmalla saataisiin jarrutettua. Aiheesta hyväksyttiin istunnossa suositukset nro 12–13 (ks. kansalais- ja kuluttajavaliokunnan osio).

Pohjoismaiden välisestä avoimuudesta kertovat myös Pohjoismaiden yhdentyneet sähkömarkkinat. Yhteispohjoismaisessa Nordpool-sähköpörssissä tehtävä yhteistyö kuuluu alansa laajimpiin maailmassa, ja se auttaa osaltaan turvaamaan vakaan energiahuollon Pohjoismaissa. Pohjoismaiden neuvoston elinkeino- sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnat haluavat vahvistaa ja tehostaa tätä yhteistyötä ja toivovat pitkällä aikavälillä nykyistä laajempaa yhdentymistä eurooppalaisiin sähkömarkkinoihin. Valiokuntaehdotuksista hyväksyttiin istunnossa suositukset nro 22–23 (ks. elinkeinovaliokunnan osio).

Istunnossa saatiin ministerineuvoston selonteot muun muassa globalisaatiotyöstä, rajaestetyöstä sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisesta yhteistyöstä. Ulko- ja turvallisuuspoliittisesta selonteosta ja rajaesteselonteosta kerrotaan tarkemmin tässä osiossa ja globalisaatiotyöstä puheenjohtajiston osuudessa.

Yhteistyöministerien selonteon antoi *Alexander Stubb*, joka kertoi ministerineuvoston Suomen-puheenjohtajakauden toiminnasta ja pääteemoista vuonna 2011. Suomi sai neuvoston jäseniltä paljon kiitosta puheenjohtajuudestaan, jota pidettiin aktiivisena ja edistyksellisenä.

Edustaja *Kimmo Sasi* (kok) valittiin istunnossa Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2012 presidentiksi. Sasi aikoo vahvistaa pohjoismaisiin hyvinvointiratkaisuihin perustuvaa Pohjoismaiden tavaramerkkiä. Muita tärkeitä teemoja ovat Arktis ja rajaesteiden poistaminen.

Istunnossa hyväksytyt suositukset ovat luettavissa liitteestä 1. Istunnon ohjelmasta ja päiväjärjestyksestä saa lisätietoa liitteistä 2–3.

Pohjoismainen huippukokous

Pohjoismaiden pääministerit ja parlamentaarikot puolustivat istunnon avanneessa huippukokouksessa yksissä tuumin pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuutta. Pohjoismaiden neuvoston puolueryhmien puheenjohtajat tukivat pääministerien johdolla Norjan päätöstä vastata heinäkuun 22. päivän terroriin ja tragediaan avoimuudella.

– Pommit olivat myös isku Pohjoismaiden avointa kansanvaltaa vastaan. Meidän on puolustettava yhteiskuntiemme avoimuutta, jotta emme joutuisi pelon valtaan. Pelkäävä kansa ei ole vapaa kansa, Norjan pääministeri *Jens Stoltenberg* sanoi sen jälkeen, kun täysistunto oli viettänyt minuutin hiljaisen hetken Oslon ja Utøyän uhrien muistoksi.

Pääministeri *Jyrki Katainen* korosti, että Norjan tragedia on koskettanut meitä jo kaista.

– Kun me Pohjoismaiden edustajat olimme Oslossa laskemassa seppeleitä uhrien muistolle, oli selvää, että olemme siskoja ja veljiä. Tämä tilaisuus oli liikuttava kokemus, mutta ei vain siksi, että tragedia oli murheellinen, vaan siksi, että tunsimme surevamme läheisiämme, tunsimme surevamme omaisemme menettämistä. Koin, että tilaisuuden viesti oli myös se, että me haluamme yhdessä puolustaa yhteistä arvo maailmaamme, avointa pohjoismaista yhteiskuntaa. Haluamme puolustaa sellaista yhteiskuntaa, joka perustuu kansalaisvapauksiin ja myös vastuulliseen kansalaisuuteen. Pohjoismainen hyvinvointi perustuu hyvin pitkälti yhteisvastuuseen, mutta avoin yhteiskunta perustuu yksilön vastuuseen. Tätä vapauden ja vastuullisuuden perintöä meidän tulee vaalia myös pohjoismaisessa yhteistyössä, Katainen sanoi.

Katainen tähdensi myös, että maahanmuuttajien on voitava luottaa tasa-arvoiseen kohteluun ja että uskoamme ihmisten väliseen tasa-arvoon ei saa horjuttaa vihapuheilla, jotka erittelevät kansalaisvapauksia

etnisiin tai uskonnollisiin perustein.

Monet Pohjoismaiden neuvoston jäsenet korostivat keskustelussa myös Pohjoismaiden roolimallin asemaa maailmalla.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö

Ulkoministerien selonteon esitteli *Erkki Tuomioja*, joka korosti Norjan tapahtumien tuoneen esiin pohjoismaisen yhteenkuuluvuuden vahvuuden. Sen ilmentymänä oli vuoden aikana myös vahva halu vahvistaa Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä. Ulkoministerit hyväksyivätkin toukokuussa Helsingissä pohjoismaisen solidaarisuusjulistuksen. Se oli yksi kiistanalaisimmista ehdotuksista Norjan entisen ulko- ja puolustusministerin *Thorvald Stoltenbergin* vuonna 2009 esittelemässä raportissa, joka käsitteli Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä.

Solidaarisuusjulistus vahvistaa yhteis-pohjoismaisen solidaarisuuden ja yhteenkuuluvuuden, ja sen lähtökohtana on laaja turvallisuuskäsitys. Julistus vahvistaa ja täydentää maiden kansallista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä pohjustaa yhteiskuntaturvallisuuteen keskittyvän pohjoismaisen yhteistyön kehittämistä – aihe, johon Pohjoismaiden neuvostokin on keskittynyt Stoltenbergin raportin seurantyössä. Solidaarisuusjulistusta aiotaan seurata käytännön toimenpiteillä, jotka ensi alkuun liittyvät tietoverkkojen turvallisuuteen.

Toinen keskeinen alue ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön vahvistamisessa on suurlähetystöyhteistyö, joka niin ikään on ollut vahvasti esillä neuvostossa ja johtanut muun muassa suosituksiin. Suurlähetystöyhteistyön mahdollisuuksia on hyödynnetty vasta hyvin vaatimattomasti, mutta säästövaatimusten kasvaessa yhteistyön merkitys kasvaa. Vuonna 2011 saatiin aikaan pohjoismais-balttilainen puitesopimus periaatteista, jotka koskevat diplomaattien sijoittamista toisen maan edustustoon.

Puheenjohtajiston puhevuoron käyttänyt *Christina Gestrin* (r) muistutti, että pohjoismainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen keskustelu oli vain muutama vuosi sitten tabu. Nyt on kuitenkin tapahtunut

suuri asennemuutos, joka on vahvistanut Pohjoismaiden alueellista asemaa. Seuraavana loogisena askelena olisi yhteistyön virallistaminen perustamalla ulko- ja turvallisuuspolitiikan pohjoismainen ministerineuvosto.

Ulko- ja turvallisuuspoliittisesta yhteistyöstä kerrotaan myös puheenjohtajiston osuudessa.

Rajaesteet

Yhteistyöministerien rajaesteseleonteossa todettiin, että marraskuusta 2010 syyskuuhun 2011 ulottuneella kaudella poistettiin yhteensä 13 kansalaisten ja yritysten toimintaa haittaavaa rajaestettä.

Rajaesteet olivat toimintavuonna ministerineuvoston puheenjohtajamaan Suomen aloitteesta useimpien virkamieskomiteoiden ja ministerineuvostojen asialistalla. Useat virkamieskomiteat ja ministerineuvostot ovat nyt ryhtyneet selvittämään, priorisoimaan ja ratkaisemaan oman alansa rajaesteitä. Yhteistyöministerit ovat lisäksi pyytäneet, että Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö laatii jokaiseen yhteistyöministerien kokoukseen katsauksen käynnistetyistä hankkeista ja että katsauksessa ilmoitetaan, onko yhteistyöministerien syytä vauhdittaa jonkin tietyn rajaesteen käsittelyä.

Työelämän virkamieskomitea ja sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea ovat työmarkkinaministerien aloitteesta päättäneet asettaa yhteisen työryhmän selvittämään ja ratkaisemaan työmarkkina- ja sosiaalivakuutusalan rajaesteitä. Pohjoismaista yhteistyötä tiivistämällä on lisäksi pyritty estämään uusien rajaesteiden syntyminen pantaessa täytäntöön EU-direktiivejä ja laadittaessa kansallista lainsäädäntöä.

Rajaestefoorumille ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristölle on kuluvana vuonna nimetty Pohjoismaiden ministeriöihin uusia yhteyshenkilöitä. Heidän tehtävänä on välittää rajaestefoorumille ja sen sihteeristölle paikkansapitävää tietoa kansallisista säännöksistä ja antaa asian- tuntijapalautetta rajaestefoorumin laatimista ratkaisuehdotuksista. Tämän uskotaan ja toivotaan tehostavan pohjoismaista rajaestetyötä entisestään.

Rajaestefoorumin puheenjohtaja *Ole Norrback* korosti puheenvuorossaan, että rajaestetyö sujuu paremmin mutta ei kuitenkaan hyvin. Poliittisen retoriikan ja poliittisen toiminnan välinen ero on yhä aivan liian suuri. Hallinnolle pitäisi lähettää paljon nykyistä selkeämpiä poliittisia signaaleja, jotta konkreettiseen rajaestetyöhön saataisiin vauhtia. Pohjoismaiden neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä sai kuitenkin Norrbackilta tunnustusta rajaestehjelmastaan, joka kelpaisi esikuvaksi myös muille. Lisäksi Norrback kiitteli sitä, että rajaesteasiat ovat nyt käytännössä kaikkien ministerineuvostojen ja virkamieskomiteoiden sekä neuvoston valiokuntien päiväjärjestyksessä.

Rajaesteitä häviää vuosittain, mutta niitä myös syntyy koko ajan lisää muun muassa EU-direktiivien kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä sekä ennen kaikkea sosiaaliturvalainsäädäntöä muutettaessa. Rajaestefoorumi onkin kohdistanut erityistä huomiota lainsäädäntötyössä syntyviin uusiin rajaesteisiin muun muassa keskeisten ministeriöiden virkamiehille suunnatussa seminaarissa. Foorumi on niin ikään tehnyt aloitteen erityisen rajaestepäivän järjestämisestä kaikkien Pohjoismaiden parlamenteissa keväällä 2012. Suomen eduskunta keskustelee rajaesteistä 25. huhtikuuta.

Rajaestetyöstä kerrotaan myös puheenjohtajiston osuudessa.

Yhteistyöministerien kyselytunti

Rajaesteasioihin liittyivät myös monet Suomen valtuuskunnan jäsenten yhteistyöministeriöille esittämät kysymykset. *Juha Eerola* (ps) kysyi suomalaisten opiskelijoiden puutteellisesta sairausajan turvasta Norjassa ja Islannissa, *Maria Tolppanen* (ps) toisessa Pohjoismaassa työskentelevien ”reppumiesten” sairauspäivärahoista ja *Lauri Heikkilä* (ps) Pohjoismaiden välisten potilassiirtojen ja potilaskuljetusten ongelmista, muun muassa vähävaraisten vanhusten mahdollisuudesta muuttaa omaistensa lähelle. Vastauksista ilmeni, että opiskelijoita koskeva järjestelmä yhdenmukaistuu koko Pohjolassa vuodenvaihteessa 2011–2012. Reppumiesten asia taas on selkeä rajaeste, jonka poistaminen edellyttäisi sosiaaliturvajärjes-

telmien yhtenäistämistä. Vanhuksista todettiin, että vapaaehtoisten muuttajien kulujen kattaminen julkisesti ei ole perusteltua, kun taas henkilöt, joiden pitää päästä hoitoon toiseen Pohjoismaahan, ovat luonnollisesti oikeutettuja tiettyyn tukeen.

Satu Haapanen (vihr) kysyi Tanskan uuden yhteistyöministerin *Manu Sareenin* näkemystä käytännöstä, jonka mukaan muiden Pohjoismaiden kansalaisia on lähetetty kotiin Tanskasta sosiaalisista syistä. Aihe oli viime vuoden istunnon kuuma kysymys, ja Sareen vastasi edeltäjänsä tapaan, että käytäntö on täysin lainmukainen. Hän totesi kuitenkin, että uusi hallitus aikoo seurata asiaa tiiviisti lähitulevaisuudessa ja että se arvioi säännöllisesti, onko Tanskan käytännön muuttamiseen tarvetta (ks. myös kansalais- ja kuluttajavaliokunnan osuus).

Tuula Peltonen (sd) kiinnitti huomiota viittomakielisten palveluihin ja huomautti, että Tanskassa ainoana Pohjoismaana ei ole virallisesti tunnustettua viittomakieltä. Peltonen kysyikin, onko Tanskalla aikomus valmistaa lainsäädäntöä viittomakieliasiasa? Ministeri Manu Sareen ei ollut tietoinen ongelmasta mutta korosti, että tälläkin alueella on luonnollisesti pyrittävä yhdenvertaisuuteen. Hän lupasi myös syventyä asiaan.

Sinube Wallinbeimo (kok) kysyi Ruotsin ministeriltä aikeista pudottaa Itämeren laivojen polttoaineen rikkipitoisuus 0,1 prosenttiin vuoden 2015 alusta lähtien, mikä asettaa elinkeinoelämän koville. Wallinbeimo toivoi Pohjoismaiden toimivan yhdessä siirtymäajan lisäämiseksi. Ruotsin ministeri *Ewa Björling* painotti, että EU:n rikkidirektiivin siirtäminen kansalliseen lainsäädäntöön halutaan tehdä koordinoitusti muiden maiden kanssa kilpailukykytekijät huomioiden.

Silvia Modig (vas) kysyi, miten Islannin vuoden 2010 istunnossa hyväksytty suositus nro 30/2010 pohjoismaisesta aloitteesta rahansiirtoveron käyttöönottamiseksi on edistynyt. Ministeri Alexander Stubb raportoi työn edistymisestä EU:ssa.

Eeva Maria Maijala (kesk) puuttui koltasaamelaisten museon rakennustöiden ongelmiin Norjan ja Suomen rajalla. Norjan ministerin *Rigmor Aasrudin* mukaan tilanne on hallinnassa valitettavista haasteista huolimatta.

Valtuuskunnan puheenjohtajan *Simo Rundgrenin* (kesk) kysymys liittyi Pohjoiskalotin ja varsinkin Kolarin ja Pajalan alueen kaivosteollisuuteen. Rundgren kysyi Ruotsin ministeriltä, aiotaanko malmi kuljettaa Pajalasta maailmanmarkkinoille Suomen vai Norjan kautta ja millaisia vaikutuksia tällä on ratakankkeisiin. Ewa Björlingin mukaan Ruotsin, Suomen ja Norjan infrastruktuuri-ministerit aikovat pohtia asiaa yhdessä.

Norjan puheenjohtajuusohjelma 2012

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 puheenjohtajamaa on Norja, ja maan ohjelman esitteli istunnossa pääministeri Jens Stoltenberg.

Norja kohdistaa puheenjohtajuusvuonna valokeilan hyvinvointivaltioon ja sen kehittämiseen pohjoismaisesta näkökulmasta. Ohjelmassa on kolme pääaluetta: työ ja kestävä hyvinvointi; vihreä kasvu, osaaminen ja innovaatio sekä pohjoismainen yhteenkuuluvuus.

Puheenjohtajamaa Norja aikoo tarkastella hyvinvointiyhteiskunnan toimintatapoja ja sitä, miten julkinen sektori voisi suoriutua tehtävistään entistä tehokkaammin. Pohjoismaisen hyvinvointimallin yhtenä edellytyksenä on avoimuus sekä asukkaiden perusturvallisuus. Pohjoismaiden hyvinvoinnin kehittämisessä on kyse sekä arvojen luomisesta että tulonjaosta.

Puheenjohtajamaa keskittyy niin ikään nuorisoon, osallistavaan ja perhe-elämään soveltuvaan työelämään, koulupudokkuiden ehkäisyyn sekä mahdollistamaan nuorten hyvän siirtymisen työelämään. Kunnollisten hyvinvointijärjestelmien ja kestäväen yhteiskunnan kehittäminen kytkeytyy niin ikään tasa-arvon kaltaisiin perusarvoihin.

Puheenjohtajamaa Norja haluaa osaltaan varmistaa Pohjoismaiden säilymisen vihreän kasvun, osaamisen ja innovoinnin edelläkävijäalueena.

Kulttuurifestivaali ja neuvoston palkinnot

Istunnon aikana järjestettiin pohjoismainen Ting-kulttuurifestivaali, joka keskittyi mu-

siikkiin, elokuvaan, kirjallisuuteen, ruokaan ja näyttämötaiteeseen. Istunnon juhlallisessa oheistapahtumassa luovutettiin lisäksi Pohjoismaiden neuvoston palkinnot, joista kukin on suuruudeltaan noin 47 000 euroa.

Neuvoston kirjallisuuspalkinnon ensimmäiset ehdokkaat valittiin vuonna 1961, ja palkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1962. Kirjallisuuspalkinnon 50-vuotisjuhlia vietetäänkin huhtikuusta 2011 huhtikuuhun 2012. Vuoden 2011 palkinnon sai islantilainen kirjailija *Gyrðir Elíasson* novellikokoelmastaan *Milli trjána* (Bland träden).

Musiikkipalkinnon sai ruotsalainen sak-

sofonisti ja säveltäjä *Mats Gustafsson*. Elokuvapalkinnon sai *Pernilla Augustin* ohjaama ja yhdessä *Lolita Rayn* kanssa käsikirjoittama sekä *Helena Danielssonin* ja *Ralf Karlssonin* tuottama ruotsalaiselokuva *Sovinto* (Svinalängorna). Luonto- ja ympäristöpalkinto meni Pohjoismaiden Scandic Hotels -ketjulle kestävän matkailun edistämisestä.

Palkinnonsaajista, palkintolautakuntien perusteluista ja muista ehdokkaista kerrotaan lisää osoitteessa www.norden.org/fi/pohjoismaiden-neuvosto/pohjoismaiden-neuvoston-palkinnot.

4

PUHEENJOHTAJISTO JA VALIOKUNNAT

4.1 Puheenjohtajisto

Puheenjohtajistolla oli vuoden aikana kuusi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa pohjoismaisen yhteistyön uudistamista, globalisaatiopanostuksia, ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, pohjoismaista yhteistyöbudjettia sekä kansainvälistä yhteistyötä. Puheenjohtajiston hyväksymien esitysten ja sen käsittelemistä ehdotuksista hyväksytyjen suositusten koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen

Pohjoismaiden neuvoston työtapoja on kritisoitu jo parin vuoden ajan. Kritiikin mukaan prosessit ovat liian hitaita ja pohjoismaisen yhteistyön keskusteluja on ollut vaikea tuoda kansallisiin parlamentteihin yhteistyön tunnettuuden lisäämiseksi. Tämä taas on vaikeuttanut parlamentaarisen työn tulosten näkymistä. Monet poliitikot ovatkin peränneet Pohjoismaiden neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön politisoitua ja uudistamista, ja puheenjohtajisto vastasi kritiikkiin asettamalla vuonna 2010 virkamiestyöryhmän pohtimaan neuvoston työn tehostamista.

Työryhmän raportissa ehdotetaan useita muutoksia ja neuvoston työjärjestyksen uudistamista. Raportin pohjalta puheenjohtajisto päätyi tekemään useita poliittisia suosituksia neuvoston sisäisten työtapojen muuttamiseksi sekä ehdotuksen uudesta työjärjestyksestä. Lisäksi ehdotettiin uudistuksia Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Puheenjohtajiston ehdotuksessa A 1538 korostetaan, että pohjoismaisella yhteistyöllä on oltava poliittista merkitystä. Keskus-

telujen on oltava poliittisesti ajankohtaisia, mistä syystä on esimerkiksi tärkeää järjestää kaksi vuotuista istuntoa, joista toinen on niin sanottu teemaistunto. Olennaista on kuitenkin se, että ministerineuvosto käsitelisi neuvoston suositukset nykyistä nopeammin. Ministerineuvostoa kehoitetaan vastaamaan suosituksiin neljän kuukauden kuluessa, ja osapuolten ehdotetaan tapaavan säännöllisesti. Puheenjohtajisto kehoittaa samalla Pohjoismaiden ministerineuvostoa tarkastelemaan omia työtapojaan, joissa erityisesti virkamieskomiteoiden käytön ja yksimielisyyysvaatimuksen katsotaan haittaavan asioiden poliittista etenemistä.

Sisäisten työtapojen on oltava tehokkaita ja nopeita. Puheenjohtajisto pitääkin tärkeänä sitä, että Pohjoismaiden neuvosto entistä useammin nimeää esittelijän eri painopistealueille. Pohjoismaisen politiikka ja pohjoismaiset viestit on kuitenkin jalkautettava kansalaistasolle, mikä edellyttää viestinnän tehostamista.

Pohjoismaisen yhteistyön uudistamiseen sisältyvät myös suhteet muuhun maailmaan. Ehdotuksessa kiinnitetäänkin huomiota EU:n ja muun Pohjoismaiden neuvoston työlle tärkeän kansainvälisen yhteistyön merkitykseen. Puheenjohtajisto kehottaa Pohjoismaiden neuvoston jäseniä hyödyntämään parlamenttien lähetettyjen työntekijöiden sekä pysyvien EU-edustustojen ja lähetystöjen tarjoamaa palvelua.

Puheenjohtajiston ehdotuksesta A 1538 hyväksyttiin istunnossa sisäinen päätös nro 1 Pohjoismaiden neuvoston uusista työmuodoista ja uudesta työjärjestyksestä.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö

Norjan entinen ulko- ja puolustusministeri *Thorvald Stoltenberg* jätti vuonna 2009

raporttinsa Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämisestä. Pohjoismaiden ulkoministerien toimeksianosta tehty raportti sisältää 13 konkreettista ehdotusta pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseksi. Ehdotukset koskevat muun muassa rauhan rakentamista, ilmavalvontaa, merialueiden valvontaa, yhteiskunnan turvallisuutta sekä ulkoasianhallinnon yhteistyötä. Raportin kiistanalaisin kohta oli ehdotus pohjoismaisesta solidaarisuusjulistuksesta. Sen mukaan Pohjoismaiden hallitusten on annettava velvoittava vastavuoroinen turvallisuuspoliittinen solidaarisuusjulistus reagointitilanteistaan tilanteissa, joissa jokin Pohjoismaa joutuu ulkoisen hyökkäyksen tai asiattoman painostuksen kohteeksi.

Puheenjohtajisto on linjannut, että neuvoston tehtävänä on nimenomaan vauhdittaa Stoltenbergin raportin seuranta. Erityisesti on keskitytty yhteiskuntaturvallisuuteen. Aiheesta hyväksyttiin neuvoston vuoden 2010 istunnossa suositus nro 13, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne vauhdittavat yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista. Asia tuli jälleen erittäin ajankohtaiseksi Norjan heinäkuisten terrori-iskujen jälkeen.

Toimintavuonna Stoltenbergin raportin seuranta jatkui, ja puheenjohtajisto totesi ehdotusten toteutumisen edistyneen. Ulkoministerit ovat konkretisoineet raportin ehdotuksia, jotka koskevat tietoverkkoturvallisuutta ja Pohjoismaiden ulkoasianhallinnon yhteistyötä. Huhtikuussa he pääsivät lisäksi sopuun yhteisestä pohjoismaisesta solidaarisuusjulistuksesta, joka koskee vastavaroista apua luonnosta ja ihmisestä johtuvien katastrofien sekä tietoverkko- ja terrori-iskujen yhteydessä.

Arktisen yhteistyön saavutuksista voidaan mainita Arktisen meripelastustoimintaa koskeva uusi sopimus, joka allekirjoitettiin Arktisen neuvoston ulkoministerikokouksessa toukokuussa. Pohjoismaiden neuvoston istunnossa hyväksyttiin lisäksi suositus nro 18 arktisen alueen merenkulun, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantamisesta. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille muun muassa, että ne vahvistavat arktisen alueen pohjoismaista merivalvontayhteistyötä ja

perustavat arktiselle alueelle pohjoismaisen meritoimintayksikön, joka koostuu Pohjoismaiden rannikkovartiostojen ja pelastuspalvelujen yksiköistä (ks. ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan osio).

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyi myös puheenjohtajiston käsittelemä, kansanedustajaedustaja *Christina Gestrinin* (r) ja valtiopäiväedustaja *Johan Linanderin* tekemä jäsen ehdotus A 1508 Pohjoismaista ydinaseettomana vyöhykkeenä. Siinä ehdotetaan, että Pohjoismaiden hallitukset ottaisivat asialistalle kysymyksen Pohjoismaista ydinaseettomana vyöhykkeenä ja käynnistäisivät yhdessä toimia tavoitteen edistämiseksi.

Ehdotuksen käsittelyn yhteydessä kuultiin Ulkopoliittisen instituutin entistä johtajaa, professori *Raimo Väyrystä*. Hänen mukaansa Pohjoismaita ei ole syytä julistaa ydinaseettomaksi vyöhykkeeksi, koska yhdelläkään Pohjoismaalla ei ole ydinaseita eikä niiden voida kuvitella kehittävän ydinaseita. Sen sijaan voidaan hyvin keskittyä taktisten aseiden vähentämiseen Euroopassa. Pohjoismaat voivat myös pyrkiä vaikuttamaan kansainvälisiin sopimuksiin maailman ydinaseiden vähentämiseksi.

Puheenjohtajisto hyväksyi ehdotuksesta esityksen nro 2, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne edistävät ydinaseiden kuljettamiseen soveltuvien lyhyen kantaman taktisten aseiden vähentämistä tai poistamista kokonaan Euroopasta ja sen lähialueilta ja että ne edistävät ydinaseiden sotilaallisten kuljetusten vähentämistä arktisen alueen kautta.

Puheenjohtajisto käsittelee niin ikään neuvoston vasemmistososialistisen vihreän ryhmän jäsen ehdotuksen A 1500 kansainväliseen rauhan- ja sovittelutyöhön erikoistuneen pohjoismaisen laitoksen vahvistamisesta. Siinä ehdotetaan muun muassa, että Pohjoismaiden hallitukset sisällyttäisivät rauhantyyden Stoltenbergin raportin seurantaan ja perustaisivat rauhan- ja sovittelutyöhön erikoistuneen laitoksen, joka tekee tiivistä yhteistyötä nykyisten rauhaninstituuttien kanssa.

Puheenjohtajisto pyysi ehdotuksesta lausunnon nykyisiltä pohjoismaisilta rauhaninstituuteilta. Vastanneiden instituuttien näkemykset vaihtelivat, eikä puheenjohta-

jistossakaan ollut selkeää yksimielisyyttä siitä, toisiko alan yhteistyön tiivistäminen pohjoismaista hyötyä. Niinpä puheenjohtajisto hyväksyi ehdotuksesta esityksen nro 3, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan järjestämään pohjoismainen foorumi Pohjoismaiden yhteisen rauhan ja konfliktinratkaisun edistämisverkoston vahvistamiseksi. Osallistujina olisivat nykyiset rauhaninstituutit sekä eri järjestöt ja poliittikot.

Globalisaatiotyö

Puheenjohtajisto on seurannut tiiviisti pohjoismaisen päiväjärjestyksen yhdeksi pääaiheeksi tullutta globalisaatiotyötä, jonka käynnistämiseen Pohjoismaiden neuvosto aikanaan aktiivisesti vaikutti. Globalisaatiotyön lähtökohtana oli pääministerien kokous Punkaharjulla vuonna 2007. Kokous johti niin sanottuun globalisaatioaloitteen, jota voidaan pitää uutena pohjoismaisena panostuksena globaalien haasteiden kohtaamiseen. Sen tavoitteena on kehittää pohjoismaista mallia, lisätä kilpailukykyä sekä profiloita ja esitellä Pohjoismaita edelläkävijänä.

Ministerineuvosto on käynnistänyt vuoden 2008 jälkeen yli 20 konkreettista hanketta globalisaatioaloitteen tavoitteiden saavuttamiseksi. Parhaillaan on meneillään 16 hanketta. Niiden lippulaivana on vuonna 2009 käynnistynyt ilmasto-, energia- ja ympäristöalan huippututkimusaloite (TFI), joka on Pohjoismaiden kaikkien aikojen suurin yhteinen tutkimuspanostus. Aloitteen tuloksena on ollut 27 osahanketta, yhteisarvoltaan 700 miljoonaa Norjan kruunua, ja kymmenen teemaverkosta, joissa on mukana yli sata pohjoismaista yliopistoa, laitosta, viranomaista ja yritystä. Elinkeinoelämä osallistuu ohjelmaan kaikilla tasoilla, ja yksittäiset yritykset ovat mukana kaikissa osa-ohjelmissa.

Globalisaatioaloitteen muut hankkeet keskittyvät eScienceen, korkea-asteen koulutukseen, energiaan ja liikenteeseen, sähkömarkkinoiden yhdenmukaistamiseen, ilmastomyönteiseen rakentamiseen, terveyteen ja hyvinvointiin sekä kulttuuriin ja luovuuteen.

Pääministerit asettivat vuonna 2010 vihreän kasvun työryhmän (task force) työstämään suosituksia pohjoismaisista yhteistyöalueista ja vihreän kasvun aloitteista. Ryhmän raportti sisältää kahdeksan ehdotusta alueiksi, jotka soveltuvat erityisen hyvin pohjoismaiseen yhteistyöhön ja edistävät vihreää kasvua. Raportista keskusteltiin Kööpenhaminassa lokakuussa pidetyssä globalisaatiofoorumissa, joka oli järjestyksessä neljäs ja jonka aiheena oli ”Kuinka saamme Pohjoismaihin lisää vihreitä kasvu-yrityksiä?”. Foorumin jälkeen pääministerit sopivat, että Pohjoismaat aikovat panostaa yhteistyöhön ja kehitykseen seuraavilla aloilla: vihreiden ratkaisujen testikeskukset, vihreää kasvua edistävä koulutus ja tutkimus, kuluttajajoustavuuden edistäminen Pohjoismaiden sähkömarkkinoilla, vihreät tekniset normit ja standardit, vihreät julkiset hankinnat, jätehuollon tekniikat ja menetelmät, ympäristön ja ilmaston sisällyttäminen kehitysyhteistyöhön sekä vihreiden sijoitusten ja yritysten rahoittaminen.

Koska globalisaatio-käsitteen alle voidaan sijoittaa hyvin erilaisia asioita, neuvosto on pyrkinyt konkretisoimaan aihepiiriä omassa globalisaatiostrategiassaan määrittelemällä viisi globalisaatiotyön painopistealuetta: hyvinvointi; maahanmuutto, kotoutuminen, työmarkkinat ja monimuotoisuus; innovointi ja tutkimus; uusiutuva energia sekä yrittäjyys ja innovointi koulutusalaalla. Yhteensä 76 prosenttia vuoden 2011 budjetin globalisaatiovaroista sisältyi näihin painopistealueisiin, ja neuvosto toivoo osuuden kasvavan, ettei työ hajaantuisi liikaa.

Rajaesteet

Puheenjohtajisto jatkoi edellisvuosien tapaan pohjoismaisen rajaestetyön seurantaan. Yleisesti voidaan todeta, että Pohjoismaiden välisten rajaesteiden raivaaminen on tehostunut rajaestefoorumin perustamisen jälkeen. Rajaestefoorumi työskentelee nykyään noin 40 konkreettisen rajaesteen parissa. Alussa työskentelytapana oli lähettää virallisia kirjelmiä ministeriöihin ja viranomaisille, mutta nykyisin järjestetään yhä enemmän pyöreän pöydän keskusteluja ja kokouksia, joihin vastuulliset viranomai-

set ja ministeriöt kutsutaan. Pohjoismaista yhteistyötä tiivistämällä on lisäksi pyritty estämään uusien rajaesteiden syntyminen pantaessa täytäntöön EU-direktiivejä ja laadittaessa kansallista lainsäädäntöä.

Rajaesteet olivat toimintavuonna ministerineuvoston puheenjohtajamaan Suomen aloitteesta useimpien virkamieskomiteoiden ja ministerineuvostojen asialistalla, ja marraskuusta 2010 syyskuuhun 2011 ulottuneella kaudella poistettiin yhteensä 13 rajaestettä.

Rajaesteyhteistyöstä on maininta myös Suomen uudessa hallitusohjelmassa: ”Jatkaessaan ja syventäessään liikkuvuutta ja kanssakäymistä edistävää Pohjoismaiden välistä rajaesteyhteistyötä hallitus kiinnittää erityistä huomiota yksityisten kansalaisten kohtaamiin puutteellisesta yhteensovittamisesta johtuviin ongelmiin, kuten ristiriitaisiin eläke- ja sosiaalipoliittisiin ratkaisuihin.”

Työelämän virkamieskomitea ja sosiaali- ja terveyspolitiikan virkamieskomitea ovat työmarkkinaministerien aloitteesta päättäneet asettaa yhteisen työryhmän selvittämään ja ratkaisemaan työmarkkina- ja sosiaalivakuutusalan rajaesteitä. Työryhmä aloitti työnsä syyskuun 2010 lopussa, ja se on määrä saada päätökseen maaliskuun 2012 loppuun mennessä. Työn lähtökohdina on rajaestefoorumin lähettämä luettelo, johon on koottu nelisenkymmentä konkreettista rajaestettä.

Rajaestefoorumille ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristölle on kuluvana vuonna nimetty Pohjoismaiden ministeriöihin uusia yhteyshenkilöitä. Heidän tehtävänä on välittää rajaestefoorumille ja sen sihteeristölle paikkansapitävää tietoa kansallisista säännöksistä ja antaa asian- tuntijapalautetta rajaestefoorumin laatimista ratkaisuehdotuksista. Tämän uskotaan ja toivotaan tehostavan pohjoismaista rajaestetyötä entisestään.

Toimintavuonna tehtiin rajaestefoorumin aloitteesta päätös siitä, että kunkin Pohjoismaan parlamentissa järjestetään yhteinen rajaestepäivä, jossa parlamentit ja hallitukset keskustelisivat rajaesteasioista. Eduskunta keskustelelee rajaesteistä 25. huhtikuuta 2012 joko pääministerin ilmoituksen tai yhteistyöministerin selonteon pohjalta.

Elämänlaatu

Neuvoston keskiryhmä teki vuonna 2010 jäsenehdotuksen A 1521 bruttokansantuotteen kaltaisen elämänlaadun mittarin kehittämistä. Ehdotuksen tekijöiden mielestä Pohjoismaihin tarvitaan laajaan vuotuisen väestötutkimukseen perustuva kansallinen elämänlaatuindeksi. Indeksillä antaisi viranomaisille tietoa poliittisten aloitteiden vaikutuksesta kansalaisten elämänlaatuun ja viitoittaisi tulevaisuuden yhteiskunnan suunnittelua. Poliitiikan ja onnellisuutta aikaansaavien tekijöiden välille tarvitaan nykyistä suurempi vastaavuus.

Puheenjohtajisto toteaa mietinnössään, että tutkimusmaailmassa on jo kauan tarkasteltu elämänlaatua ja onnellisuutta, mutta tutkimustulosten vaikutukset eivät ole saaneet aikaan vaikutusta valtion budjetissa. Aiheesta käyty poliittinen keskustelu ei ole vielä johtanut poliittisiin päätöksiin, vaikka juuri Pohjoismaat ovat pitkälle kehittyneitä hyvinvointivaltioita ja niillä on vahva talous ja laajalle ulottuva demokratia. Puheenjohtajisto haluaakin toimia eturintamassa ja kehottaa kaikkia hallituksia tekemään elämänlaatusurainta.

Puheenjohtajiston mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 11, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan käynnistämään mahdollisimman pian yhteispohjoismainen selvitys bruttokansantuotetta täydentävän kansallisen elämänlaadun mittarin kehittämiseksi.

Yhteistyöbudjetti

Puheenjohtajisto käsitteli entiseen tapaan perusteellisesti vuoden 2012 pohjoismaista yhteistyöbudjettia ja sen valmisteluprosessia. Ministerineuvoston puheenjohtajamaa Suomi järjesti tammikuussa 2011 neuvoston ja ministerineuvoston yhteisen budjettiseminaarin, jolla pyrittiin parantamaan budjettiin liittyvää neuvoston tiedonsaantia. Neuvosto pitikin seminaaria erittäin informatiivisena.

Puheenjohtajiston budjettiryhmä laati puheenjohtajamaan kanssa käymensä neuvottelujen sekä neuvoston valiokunnilta saatujen ehdotusten pohjalta mietinnön bud-

jettiehdotuksesta B 272. Siihen sisältyneet muutosehdotukset koskivat muun muassa Nordjobb-ohjelman ja energiantutkimuksen määrärahojen lisäämistä, kuluttaja-alan tukemista, pohjoismaisen panttijärjestelmän selvitystyötä sekä kulttuurin ja luovuuden edistämistä kouluissa. Mietinnöstä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 5.

Yhteistyöbudjetti on suuruudeltaan 935 miljoonaa Tanskan kruunua eli noin 125 miljoonaa euroa, ja se on pysynyt reaalihinnoissa laskettuna kutakuinkin samalla tasolla viimeksi kuluneet 10 vuotta. Suomen maksuosuus pohjoismaisen yhteistyön vuoden 2012 budjetista on 17,8 %, mikä merkitsee noin viiden euron vuosipanostusta per kansalainen. Globalisaatiotyöhön osoitetaan 74 miljoonaa Tanskan kruunua. Norjan heinäkuisen tragedian vuoksi ministerineuvosto panostaa vuonna 2012 pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuuden turvaamiseen kaikissa asianmukaisissa ministerineuvostoissa erilaisin toimenpitein.

Puheenjohtajisto toivoo, että tulevat budjettineuvottelut kattaisivat kaksi budjettivuotta. Kaksivuotisten budjettien laatiminen ei ole mahdollista siksi, että kansalliset budjetit ovat yksivuotisia, mutta neuvotte luissa on silti mahdollista tarkastella budjettia kahden vuoden aikajänteellä. Nykyinen menettely ei mahdollista suuria budjetti muutoksia, mikä rajoittaa neuvoston vaikutusmahdollisuuksia. Neuvosto esittikin jo toimintavuonna 2011 näkemyksensä vuoden 2013 budjetin painopistealueista.

Kansainvälinen yhteistyö

Baltia-yhteistyö

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous osallistuivat jälleen toistensa istuntoihin, ja niiden yhteinen vuotuinen huippukokous pidettiin Reykjavikissa joulukuussa. Kokouksessa keskusteltiin 20 vuotta kestäneestä pohjoismais-balttilaisesta yhteistyöstä, Valko-Venäjä-suhteista (ks. myös Valko-Venäjää koskeva osio) sekä EU-yhteistyöstä. Samalla hyväksyttiin Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen uusi kaksivuotinen toimintasuunnitelma.

Venäjä-yhteistyö ja pohjoinen ulottuvuus

Pohjoismaiden neuvoston yhteistyö Venäjän valtioneuvoston ja liittoneuvoston sekä Luoteis-Venäjän alueparlamenttien kanssa on kehittynyt viime vuosina myönteisesti. Yhteistyölle on perätty yhteistä strategiaa, joka koskisi pohjoista ulottuvuutta ja Venäjä-yhteyksien kehittämistä. Toimintavuonna otettiin ensimmäinen askel kohti tätä tavoitetta, kun puheenjohtajisto hyväksyi uudet suuntaviivat Pohjoismaiden neuvoston yhteistyölle Venäjän valtioneuvoston ja liittoneuvoston sekä Luoteis-Venäjän alueparlamenttien kanssa vuosiksi 2012–2015 (A 1533, sisäinen päätös nro 2).

Suuntaviivoissa ehdotetaan, että Pohjoismaiden neuvosto jatkaa jo aloitettua yhteistyötä Venäjän parlamentaarikkojen kanssa mutta pyrkii samalla syventämään sitä priorisoimalla esimerkiksi pohjoisen ulottuvuuden neljän kumppanuuden piiriin kuuluvia aiheita.

Venäjä-yhteistyön konkreettisista tapahtumista voidaan mainita Tromssassa helmikuussa pidetty pohjoisen ulottuvuuden parlamentaarinen foorumi, joka oli jatkoa Euroopan parlamentissa vuonna 2009 järjestetylle ensimmäiselle foorumille. Foorumi keskittyi pohjoisen ulottuvuuden eri kumppanuuksiin.

Maaliskuussa järjestettiin jo kolmas vuotuinen Venäjän ja Pohjoismaiden nuorille poliitikoille suunnattu seminaari Arkangelissa. Huhtikuussa oli luvassa niin ikään kolmas vuotuinen pohjoismaisten ja venäläisten parlamentaarikkojen pyöreän pöydän keskustelu Murmanskissa. Kesäkuussa neuvosto oli lisäksi edustettuna Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWR) istunnossa.

Marraskuussa puheenjohtajisto tapasi duuman, liittoneuvoston ja PANWR:n edustajia perinteisessä yhteiskokouksessa, joka pidettiin Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä. Joulukuussa neuvosto oli mukana tarkkailemassa duuman vaaleja.

Valko-Venäjä-yhteistyö

Pohjoismaiden neuvosto on jo muutaman vuoden ajan luonut yhteyksiä Valko-Venäjän parlamentin ja opposition poliitikoihin muun muassa järjestämällä yhdessä Baltian yleiskokouksen kanssa neljä seminaaria, joihin on osallistunut Valko-Venäjän parlamentin ja opposition edustajia. Valkovenäläisille poliitikoille alettiin vuonna 2010 valmistella myös omaa vaihto-ohjelmaa, joka vastaisi nykyistä pohjoismais-venäläistä parlamentaarikkovaihtoa mutta mahdollistaisi myös oppositiopoliitikkojen osallistumisen. Ohjelman tavoitteena olisi Pohjoismaiden demokraattisen hallintomallin ja poliittisen kulttuurin esittely.

Valko-Venäjän joulukuun 2010 presidentinvaalien jälkeen yhteistyö, mukaan lukien vaihto-ohjelman valmistelu, yhteisseminaarit ja neuvoston pyrkimykset saada Minskiin pohjoismainen tiedotustoimisto, jouduttiin kuitenkin panemaan jäihin. Päähuomio on nyt opposition tukemisessa. Puheenjohtajiston Valko-Venäjä-raportointia tapasikin syksyllä Vilnassa Valko-Venäjän oppositio- puolueiden ja kansalaisjärjestöjen edustajia.

EU-yhteistyö

Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi vuoden 2009 istunnossa erityisen EU-strategian, jonka mukaan puheenjohtajisto ja valiokunnat ovat voineet ottaa käsittelyyn kaikille Pohjoismaille tärkeitä EU-asioita. Työstä saatujen kokemusten pohjalta toimintavuonna hyväksyttiin uusi strategia nimeltä Pohjoismaiden ääni EU:ssa, joka tähtää entistä järjestelmällisempiin työtapoihin.

Strategiaan sisältyvässä toimintasuunnitelmassa todetaan, että Pohjoismaiden neuvosto valitsee vuosittain joitakin asioita, joissa Pohjoismailla on mahdollisuus vaikuttaa EU:hun ja jotka valiokunnat voivat sisällyttää työhönsä. Pohjoismaiden neuvoston sihteeristö laatii kunkin vuoden lopussa yhdessä parlamenttien EU-sihteeristöjen kanssa luettelon EU-komission tulevan vuoden työohjelman tärkeistä aiheista. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota muun muassa asioihin, joissa yhteinen pohjoismainen näkemys on mahdollinen, joissa Pohjoismaiden

neuvosto voi osaltaan estää uusien rajaesteiden syntymistä, joissa on mahdollisuus vaikuttaa EU:n työprosessiin sen varhaisessa vaiheessa (vihreät kirjat ja mahdollisuus antaa lausuntoja) ja jotka ovat ajankohtaisia, kiistanalaisia tai periaatteellisia (valkoiset kirjat ja direktiivit).

Yleensä on helpointa tulla kuulluksi EU-käsittelyprosessin varhaisessa vaiheessa. Tämän vuoksi strategiassa painotetaan tiivistä yhteydenpitoa Pohjoismaiden parlamenttien EU-valiokuntiin varhaisen tiedon saamiseksi ehdotuksista, jotka voivat olla erittäin tärkeitä Pohjoismaille. Strategiassa todetaan myös, että kun Pohjoismaiden neuvosto on saanut näkemyksensä esille, tarvitaan seuranta vuoropuhelun ylläpitämiseksi EU:n toimielinten kanssa. Myöhemmin voidaan arvioida, olisiko Pohjoismaiden neuvoston toiminnalle hyötyä toimiston perustamisesta Brysseliin vaikkapa yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa, kuten Suomen ulkopoliittisen instituutin raportissa Norden – Making a difference? ehdotetaan.

EU-yhteistyöhön liittyy myös neuvoston keskiryhmän tekemä jäsen ehdotus A 1544 Pohjoismaiden hallitusten vuotuisesta EU-selonteosta. Keskiryhmän mielestä pohjoismaista EU-yhteistyötä on ehdottomasti kehitettävä. Kysymys ei ole pelkästään satunnaisista käytäväkeskusteluista ja tilapäisestä koordinoinnista vaan yhteisistä tavoitteista ja yhteisestä valmistelutyöstä, jotta pohjoismainen ääni saataisiin kuuluville. Niinpä keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto pyytäisi Pohjoismaiden hallituksilta vuotuista EU-selontekoa ja että ajankohtaiset temaattiset EU-keskustelut otettaisiin neuvoston istunnon pysyväksi osaksi. Asiaa päättäminen siirtyi vuoteen 2012.

Itämeri-yhteistyö

Neuvosto jatkoi aktiivista osallistumistaan Itämeri-yhteistyöhön, jonka parlamentaarisesta toiminnasta sillä on päävastuu. Neuvosto vastaa Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (BSPC) sihteeristöpalveluista, ja neuvoston edustajat BSPC:n pysyvässä komiteassa edustavat samalla Pohjoismaiden parlamentteja. Pysyvän komitean pu-

heenjohtajana toimi syyskuuhun saakka edustaja Christina Gestrin.

Neuvoston valtuuskunta osallistui Helsingissä elokuussa pidettyyn Itämeri-konferenssiin, joka oli järjestyksessä 20:s. Teemanä oli vihreä kasvu. Konferenssin julkilausuma sisälsi yhteisiä poliittisia näkemyksiä ja suosituksia Itämeren alueen hallituksille, Itämeren valtioiden neuvostolle (CBSS) ja EU:lle. Vuoden 2011 julkilausuma koski muun muassa Itämeren alueen yhteistyötä; yhdennettyä meripoliittikkaa; siviiliturvallisuutta; ihmiskauppaa; terveyttä ja hyvinvointia sekä vihreää kasvua ja energiatehokkuutta.

BSPC perusti toimintavuonna työryhmän, joka keskittyy vihreään kasvuun ja energiatehokkuuteen.

Arktinen yhteistyö

Puheenjohtajisto käsitteli toimintavuonna uutta arktista yhteistyöohjelmaa koskeneen ministerineuvoston ehdotuksen B 273. Vuonna 1996 käynnistetty Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma on muodostunut yhä merkittävemmäksi ja laajemmaksi kokonaisuudeksi, ja ohjelman panostusalueet sisältävät paljon erilaisia hankkeita ja aloitteita. Kauden 2012–2014 uuden ohjelman Kestävä kehitys arktisilla alueilla lähtökohtana on aiemmista toimista ja aloitteista saadut kokemukset sekä Pohjoismaiden arktiset strategiat.

Puheenjohtajisto toteaa mietinnössään, että Pohjoismaiden neuvosto pitää arktista yhteistyötä kaiken kaikkiaan erittäin tärkeänä ja että sillä on oma tarkkailija arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvässä komiteassa (SCPAR). Puheenjohtajisto ilmaisee tukensa arktisen yhteistyöohjelman päätavoitteelle, jonka mukaan alueen väestöt tulee asettaa etusijalle. Lisäksi puheenjohtajisto tukee ehdotusta ohjelman viidestä panostusalueesta: väestö, ympäristö ja luonto, ilmasto, kestävä elinkeinokehitys sekä koulutus ja osaamisen kehittäminen. Puheenjohtajisto kritisoi kuitenkin sitä, että ympäristö- ja luonto- sekä ilmastokysymyksissä viitataan vain paikallisiin ja alueellisiin toimiin. Pohjoismaiden neuvosto pitää näitä maailmanlaajuisina haasteina, minkä vuoksi

yhteistyössä olisi syytä tukea myös kansainvälisen työn kannalta keskeisiä toimia. Ilmastomuutostyön osalta puheenjohtajisto huomauttaa, että ilmastomuutos lisää merenkulkua arktisilla merialueilla. Arvioiden mukaan yksi arktisten alueiden suurimmista haasteista onkin parantaa merenkulun turvallisuutta sekä etsintä- ja pelastusvalmiutta. Sen vuoksi ilmastotyöhön tulee sisällyttää myös merenkulun turvallisuus.

Puheenjohtajiston mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 7, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa suositetaan toteuttamaan ehdotus uudeksi arktiseksi yhteistyöohjelmaksi ottaen huomioon puheenjohtajiston esittämät näkökohdat.

Yhteistyö muiden maiden ja järjestöjen kanssa

Pohjoismaiden neuvostolla, Baltian yleiskokouksella ja Beneluxin parlamentilla on ollut kahden vuoden välein kolmenvälisiä kokouksia, joista seuraava järjestetään vuonna 2012. Toimintavuonna neuvoston varapresidentti osallistui Beneluxin parlamentin istuntoon kesäkuussa.

Neuvosto osallistui tarkkailijana Länsi-Pohjolan neuvoston teemakokoukseen ja vuosikokoukseen ja järjesti yhdessä Länsi-Pohjolan neuvoston kanssa seminaarin merenkulun turvallisuudesta.

Länsi-Pohjolan neuvosto on ollut Pohjoismaiden neuvostolle tärkeä yhteistyökumppani suhteessa Pohjoismaiden läntisiin naapurimaihin. Toimintavuonna länsinaapurien kanssa tehtävä yhteistyö sai lisää huomiota, kun ministerineuvosto laati yhteistyölle ensimmäiset suuntaviivat. Puheenjohtajisto toteaa ministerineuvoston ehdotusta B 270 koskevassa mietinnössään, että uudet suuntaviivat selkeyttävät yhteistyön puitteita. Puheenjohtajisto pitää suuntaviivoja tarpeellisina, koska Kanadassa, Yhdysvaltain itärannikolla, Skotlannissa ja Irlannissa on yhdyskuntia, joilla on paljon samoja haasteita kuin Pohjoismaiden rannikkoyhdyskunnilla Pohjois-Atlantilla. Käytännön syistä puheenjohtajisto tukee sitä, että ensimmäisellä kaudella keskitytään yhteistyöhön Kanadan itäisten alueiden kanssa. Puheenjohtajisto tukee niin ikään suun-

taviivoissa painotettuja aiheita, joita ovat meripolitiikka, elinkeinoelämä, ympäristö, ilmasto ja energia, koulutus, tutkimus ja innovaatio sekä kulttuuri ja terveys. Yhteistyön perustana on pohjoismainen kestävä kehityksen strategia, mitä puheenjohtajisto pitää hyvänä lähtökohtana. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 8.

4.2 Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunnalla oli toimintavuonna viisi kokousta, joissa käsiteltiin monipuolisesti koulutus- ja tutkimusalan asioita sekä muun muassa mediapolitiikkaa. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen-instituutin yhdistäminen

Valiokunta käsitteli toimintavuonna ministerineuvoston ehdotuksen B 274 Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen-instituutin yhdistämisestä. Ehdotuksen taustalla on neljä vuotta sitten toteutetusta pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön uudistuksesta tehty arviointi. Ministerineuvosto katsoo arvioinnin osoittavan, että muutos on onnistunut hyvin. Yksi arvioinnin tärkeimmistä päätelmistä on, että taiteellisen itsenäisyyden ja kulttuuripoliittisten priorisointien välinen tasapaino on parantunut vuoden 2007 jälkeen. Arvioinnin tulosten perusteella kulttuuriministerit ovat muun muassa päättäneet, että kulttuuriyhteistyön nykyinen rakenne ja puitteet säilytetään, kulttuuriyhteistyöohjelmia jatketaan, asiantuntijajärjestelmä säilytetään ja että kulttuuripoliittisten priorisointien mahdollisuus säilyy, mikä antaa tilaa uusille yhteispohjoismaisille panostuksille.

Arvioinnin pohjalta ministerit päättivät lisäksi yhdistää kaksi Suomessa toimivaa pohjoismaista laitosta, Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen-instituutin. Tavoitteena on resurssien entistä

tehokkaampi hyödyntäminen ja joustavuuden lisääminen hallinnoinnissa. Isomman laitoksen odotetaan kehittyvän vahvaksi ja selkeäksi profiiliksi pohjoismaisessa kulttuuriyhteistyössä.

Valiokunta yhtyi päätökseen laitosten yhdistämisestä, mutta ministerineuvostolta odotetaan kuitenkin uutta ilmoitusta vuoden 2012 istuntoon yhdistämisen käytännön toteutuksesta ja tämän tuomasta mahdollisesta hyödyistä ministerineuvoston kulttuuri- ja taideohjelman hallinnoinnille. Asiasta hyväksyttiin neuvoston istunnossa suositus nro 24.

Liikkuvuus ja Nordplus

Valiokunta käsitteli neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1527 liikkuvuudesta Pohjoismaissa, josta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 26. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se laatii yhteispohjoismaisen strategian toiseen Pohjoismaahan opiskelemaan haluavien opiskelijoiden liikkuvuuden helpottamiseksi. Lisäksi kehoitetaan muun muassa perustamaan Nordplusin alaiset ohjelmat antamaan taloudellista tukea opiskelijoille, jotka haluavat työharjoitteluun toiseen Pohjoismaahan, sekä tarjoamaan pohjoismaisille opiskelijoille työharjoittelupaikkoja, asuntoja ja vapaa-ajan ohjelmaa Pohjoismaissa.

Valiokunta käsitteli myös ministerineuvoston ehdotuksen B 271 seuraavan sukupolven Nordplus-ohjelmasta. Valiokunta piti mietinnössään erittäin tärkeänä sitä, että uudessa Nordplus-ohjelmassa laajennetaan ja parannetaan yhteistyömuotoja ja pyritään siten nivomaan koulutusta ja työmarkkinoita entistä paremmin yhteen. Valiokunta kehottikin ministerineuvostoa katsomaan valiokunnan edellä mainittua jäsenehdotusta liikkuvuudesta (A 1527) ja pohtimaan, miten ehdotuksen sisältö voitaisiin sisällyttää Nordplus-ohjelmaan.

Ehdotuksesta hyväksyttiin mietinnön pohjalta Pohjoismaiden ministerineuvostolle osoitettu suositus nro 25. Siinä kehoitetaan muun muassa toteuttamaan ministerineuvoston ehdotus ja sisällyttämään siihen kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan huomioidut siitä,

että ministerineuvoston tulee Nordplus-ohjelman yhteydessä osallistua koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteen nivomiseen sekä niiden yhteistyön lisäämiseen ja siten muodostaa yhteispohjoismaiset harjoittelumarkkinat, jotka takaavat Pohjoismaiden opiskelijoille optimaaliset tukimahdollisuudet liikkuvuuteen, vaihtoon sekä harjoitteluun ja opiskeluun.

Mediapolitiikka

Valiokunnalla on Pohjoismaiden yleisradio-toimintaan ja mediapolitiikkaan keskittyvä työryhmä, joka on seurannut muun muassa vuoden 2010 istunnossa hyväksyttyä suositusta nro 12 pohjoismaisesta Arte-kanavasta. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne yhteistyössä Pohjoismaiden yleisradioyhtiöiden kanssa perustavat uuden riippumattoman televisiokanavan joko omalla lähetyssääjoudellaan tai yhteistyössä vakiintuneiden yleisradiokanavien kanssa ja toteuttavat työn ArteNorden-selvityksen muiden suositusten mukaisesti.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 budjetista (B 272) hyväksytyyn suositukseen nro 5 sisällytettiin ehdotus pohjoismaisesta markkinatutkimuksesta, jossa selvitettäisiin kiinnostusta uuden pohjoismaisen ArteNorden-kulttuurikanavan perustamiseen joko televisio- tai Internet-pohjaisena palveluna.

ArteNorden-seurannan lisäksi valiokunnan työryhmä on perehtynyt etenkin tekijänoikeuksien alueelliseen selvittämiseen, jolla voitaisiin edistää ohjelmien levitystä Pohjoismaissa.

Tutkimus ja koulutus

Valiokunta järjesti yhdessä neuvoston elinkeinovaliokunnan sekä hyvinvointivaliokunnan kanssa yhteisen kokouksen ja seminaarin, jossa keskusteltiin koulutuksen roolista nuorten työmarkkinoille pääsyssä ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Yhteistyö liittyi neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän laatimaan jäsenehdotukseen A 1510 Pohjoismaiden yhteisestä panostuksesta

nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn, josta kerrotaan tarkemmin elinkeinovaliokunnan osuudessa.

Valiokunnalla oli tutkimus- ja koulutuspolitiikkaan keskittyvä työryhmä, jonka ehdotuksesta kulttuuri- ja koulutusvaliokunta sekä elinkeinovaliokunta perustivat toimintavuonna yhteisen alavaliokunnan vastamaan niin sanotusta osaamiskolmiosta eli tutkimus-, koulutus- ja innovaatioalueista.

Valiokunta perehtyi useissa kokouksissaan PISA-tutkimuksiin liittyviin asioihin ja aikoo järjestää aiheesta laajemman seminaarin alkuvuodesta 2012.

4.3 Hyvinvointivaliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joiden pääaiheena oli asuinalueiden etnisen eriytymisen torjuminen Pohjoismaissa. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Asuinalueiden etnisen eriytymisen torjuminen

Valiokunnan vuoden 2011 pääteema oli asuinalueiden etnisen eriytymisen torjuminen Pohjoismaissa. Valiokunta haki aiheesta tietoa pohjoismaisilta asiantuntijoilta ja laitoksilta sekä Pohjoismaiden ministereiltä, muiden muassa terveys- ja peruspalveluministeri *Paula Risikolta*. Valiokunta myös vieraili Ruotsin Rinkebyn ja Rosengårdin sekä Tanskan Gellerupparkenin ja Mjølnerparkenin asuinalueilla, joilla kaikilla on suuria kotouttamishaasteita. Valiokunta myös keskusteli kunnallispoliitikkojen, poliisin, koululaitoksen, sosiaalishallinnon, työnvälityksen, yhdistysten, vapaaehtoissektorin ja muiden toimijoiden kanssa saadakseen kuvan alalla tehtävästä työstä.

Selvitystensä pohjalta valiokunta laati ehdotuksen A 1543 asuinalueiden etnisen eriytymisen torjumisesta. Ehdotukseen sisältyy myös laaja liite, jossa ongelmakenttää tarkastellaan syvällisemmin. Ehdotuksessaan valiokunta korostaa eri Pohjoismaissa koettujen ongelmien analysoimista sekä on-

nistuneiden toimenpiteiden ja hyvien käytäntöjen jakamista. Lisäksi valiokunta korostaa, että Pohjoismaissa, Ahvenanmaalla, Färsaarilla ja Grönlannissa esiintyvään ulkopuolisuuteen on suhtauduttava vakavasti. Kaikkien on kannettava vastuuta muiden kanssaihminen osallistamisesta ja autettava ihmisiä tuntemaan osallisuutta pohjoismaisissa yhteiskunnissa.

Valiokuntaehdotuksesta hyväksyttiin neuvoston istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistettu laaja suositus nro 9. Siinä kehoitetaan kehittämään pohjoismainen kotouttamisbarometri sekä kannustamaan taustaltaan muita kuin pohjoismaalaisia naisia ja miehiä osallistumaan neuvostojen, lautakuntien, hallitusten, luottamuselinten ja järjestöjen toimintaan. Lisäksi kehoitetaan perustamaan ministeritason toimintaryhmä, joka laatii toimintaohjelman osallisuuden lisäämisestä Pohjoismaiden yhteiskunnissa. Suosituksessa kehoitetaan niin ikään keskittymään sosiaalisiin terveyseroihin, järjestämään konferenssi sosiaalisista tukijärjestelmistä, selvittämään sosiaalisesti eriytyneiden alueiden asuntotarjonnan monipuolistamista ja toteuttamaan erilaisia toimia koulutusosalalla.

Selkäydinvammat

Valiokunnan käsittelyyn tuli myös neuvoston Islannin-valtuuskunnan tekemä jäsenehdotus A 1520, joka koskee selkäydinvammoja. Ehdotuksen mukaan lääketieteessä on saavutettu huomattavia edistysaskeleita esimerkiksi syöpätutkimuksessa sekä sydän- ja verisuonitautien hoidossa, mutta selkäydinvammojen lääketieteellisessä hoidossa tilanne ei ole sama. Pohjoismaiden olisikin tärkeä tukea selkäydinvammojen hoidon tutkimusta ja innovointia, jotta pystyttäisiin vahvistamaan selkäydinpotilaiden hyvää elämänlaatua ja aktiivista osallistumista yhteiskuntaan. Näin voidaan auttaa potilaita ja tuoda samalla säästöjä yksittäisille maille.

Valiokunta päätti tehdä jäsenehdotuksesta valiokuntaehdotuksen A 1524, josta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 14 Pohjoismainen yhteistyö selkäydinvammojen parissa. Siinä Pohjoismaiden neuvosto

suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se perustaa selkäydinvammoihin erikoistuneista lääkäreistä ja tutkijoista koostuvan työryhmän keräämään tietoa ja laatimaan aiheesta raportti. Lisäksi kehoitetaan käynnistämään pohjoismainen tutkimus selkäydinvammaisten henkilöiden työssäkäynnistä ja vauhdittamaan yhteispohjoismaisen selkäydinvammojen laaturekisterin perustamista.

Uusi pohjoismainen ruoka

Valiokunta käsitteli niin ikään neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän jäsenehdotuksen A 1529 Uusi pohjoismainen ruoka -hankkeesta. Jäsenehdotuksessa todetaan, että Pohjoismaiden ministerineuvoston Uusi pohjoismainen ruoka -ohjelma on saanut paljon huomiota ja että se edistää tietoutta terveellisestä pohjoismaisesta ruoasta ja pohjoismaisesta ruokakulttuurista kokonaisuutena. Jäsenehdotuksen mukaan on kuitenkin tarvetta tavoittaa laajempia väestöryhmiä. Niin terveyden kuin ympäristönkin kannalta olisi tärkeää, että Uuden pohjoismaisen ruoan periaatteet saisivat enemmän huomiota joukkoruokailussa.

Valiokunta asettui ehdotuksen kannalle, ja siitä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 15. Siinä suositetaan Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se ottaa käyttöön Uutta pohjoismaista ruokaa monelle -strategian, jonka tavoitteena on tarjoilla terveellistä, maistuvaa ja ympäristömyötäistä ruokaa sopeuttaen joukkoruokailun asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi strategiassa kehoitetaan edistämään ruokahävikin vähentämistä ja kiinnittämään erityistä huomiota siihen, millaisia tervehdyttäviä vaikutuksia ruoalla on sairaalapotilaisiin.

4.4 Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joiden aiheista voidaan mainita antibioottiresistenssi, pohjoismainen panttijärjestelmä sekä Tanskan kohua herättänyt käytäntö, jonka perusteella sosiaalipalve-

luita tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia on lähetetty Tanskasta takaisin kotimaihinsa. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Oikeusyhteistyö

Valiokunta käsittelee toimintavuonna uutta oikeusyhteistyön ohjelmaa koskeneen ministerineuvoston ehdotuksen B 269, josta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 6. Ohjelmassa käsitellään muun muassa Pohjoismaiden lainsäädännön yhtenevyyttä ja todetaan, että uusiin lakiehdotuksiin tulee jatkossa sisältyä selvitykset vastaavasta lainsäädännöstä muissa Pohjoismaissa, mitä neuvosto onkin korostanut uusien rajaesteiden ehkäisemiseksi. Valiokunta painottaa mietinnössään tiiviin pohjoismaisen oikeusyhteistyön tärkeyttä ja näkee pohjoismaisen yhteistyön EU- ja Eta-lainsäädännön täytäntöpanossa tuovan selvästi pohjoismaista hyötyä.

Yksi terveys ja antibioottiresistenssi

Neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä teki toimintavuonna jäsen ehdotuksen A 1523 niin sanotusta yksi terveys -aloitteesta ja ihmisillä ja eläimillä esiintyvistä moniresistenssistä. Yksi terveys -käsite (One Health) perustuu siihen, että eläinten ja ihmisten terveydellä ja sairauksilla on yhteys toisiinsa. Ehdotuksen laatijoiden mielestä Pohjoismailla on aina ollut hyvät perinteet elintarviketurvallisuudessa, tartuntatauti- ja elintarviketurvallisuudessa, tartuntatauti- ja elintarviketurvallisuuden ja antibioottien käytön rajoittamisessa, joten ne hyötyisivät kokemusten jakamisesta ja voisivat siten toimia edelläkävijäalueena maailmanlaajuisesti.

Valiokunta järjesti aiheesta asiantuntijaseminaarin ja asetti sen jälkeen työryhmän, joka laati pohjoismaisen yksi terveys -mallin määrittämisluonnoksen. Mietinnössään valiokunta painottaa yksi terveys -menetelmän tärkeyttä sektorienvälisessä pohjoismaisessa yhteistyössä ihmisten ja eläinten sairauksien torjumisessa kokonaisvaltaisesti ja pelol-

ta pöytään -periaatteen mukaisesti. Koska Tanska toimii EU-puheenjohtajanaan vuoden 2012 ensimmäisellä vuosipuoliskolla, tämä ajattelu voidaan sisällyttää myös EU-työhön.

Mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositukset nro 12–13. Ensimmäisessä suositetaan Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se järjestää yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston kanssa pohjoismaisen yksi terveys -asiantuntijakonferenssin, laatii ihmisillä ja eläimillä esiintyvän moniresistenssin ehkäisemistä käsittelevän pohjoismaisen yksi terveys -toimintasuunnitelman sekä suunnitelman siitä, kuinka Pohjoismaat voivat edistää asian ja pohjoismaisten ratkaisumallien esilletuomista maailmanlaajuisesti. Toisessa suosituksessa suositetaan Tanskan hallitukselle, että se sisällyttää pohjoismaiset kokemukset yksi terveys -aloitteesta Tanskan EU-puheenjohtajakauden ohjelmaan vuoden 2012 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Pohjoismainen panttijärjestelmä

Neuvoston ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta sekä elinkeinovaliokunta ryhtyivät vuonna 2008 pohtimaan yhteispohjoismaisen panttijärjestelmän perustamista. Vuonna 2010 asian käsittelyyn tuli mukaan myös kansalais- ja kuluttajavaliokunta, jonka laatimasta valiokuntaehdotuksesta A 1516 hyväksyttiin vuoden 2010 istunnossa suositukset nro 16–17.

Toimintavuonna valiokunta jatkoi pantti-asian aktiivista seuranta ja ajaa asiaa edelleen, vaikka Pohjoismaiden ympäristöministerit ovatkin ilmoittaneet vastustavansa ehdotusta. Valiokunnan mukaan kyseessä ei ole pelkkä ympäristökysymys, vaan sitä pitäisi tarkastella myös kuluttaja- ja elinkeinonäkökulmasta. Vuonna 2011 hyväksytyt suositukset päätettiin pitää voimassa vuoden 2011 istunnossa. Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 budjetista (B 272) hyväksyttiin suositukseen nro 5 sisällytettiin lisäksi pohjoismaisen panttijärjestelmän kustannus-hyötyanalyysin toteuttaminen.

Sosiaalipalvelusopimuksen tulkinta

Valiokuntaa puhutti vuonna 2010 Tanskan käytäntö, jonka mukaan sosiaalipalveluita tai toimeentulotukea tarvitsevia muiden Pohjoismaiden kansalaisia oli lähetetty takaisin kotimaahansa pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen vastaisesti. Valiokunta kritisoi myös kovin sanoin

Tanskan silloista integraatioministeriä, joka oli kieltäytynyt keskustelemasta valiokunnan kanssa aiheesta. Vuoden 2010 istunnossa hyväksyttiin suositukset nro 8–9, joissa muun muassa kehoitettiin Tanskaa lopettamaan nykykäytäntö Pohjoismaiden kansalaisten yhtäläisten oikeuksien turvaamiseksi.

Valiokunta on jatkanut asian seuraamista ja pyrkii saamaan keskusteluyhteyden Tanskan uuteen hallitukseen. Uusi yhteistyöministeri *Manu Sareen* korosti istunnossa edeltäjänsä tapaan, että Tanskan käytäntö on täysin lainmukainen. Hän totesi kuitenkin, että uusi hallitus aikoo seurata asiaa tiiviisti lähitulevaisuudessa ja että se arvioi säännöllisesti, onko Tanskan käytännön muuttamiseen tarvetta. Myös neuvosto aikoo jatkaa omaa seurantaansa, ja vuoden 2010 istunnossa hyväksytyt suositukset päätettiin pitää yhä voimassa.

Muut asiat

Valiokunnan käsittelyyn tuli neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän jäsen ehdotus A 1526 pohjoismaisesta aloitteesta Pohjoismaiden lainamarkkinoiden valvonnan parantamiseksi. Siinä ehdotetaan, että Pohjoismaiden ministerineuvosto käynnistäisi Pohjoismaiden lainamarkkinoiden yhteis-pohjoismaisen säätely- ja valvonta-aloitteen, joka muun muassa sisältää lainamarkkinoiden parempaa valvontaa koskevan jäsenehdotuksen ehdotukset, ja että se käy jatkuvaa vuoropuhelua aloitteesta Pohjoismaiden neuvoston kanssa. Ehdotuksen käsittely jatkuu vuonna 2012.

Valiokunta perehtyi toimintavuonna maahanmuuttoon, ja sen tavoitteena on saada maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikka Pohjoismaiden ministerineuvoston viralliseksi yhteistyöalueeksi. Valiokunta tapasi

tähän liittyen Ruotsin maahanmuuttoministerin ja vieraili Ruotsin maahanmuuttotutkimis- ja tutkimuskeskuksessa sekä Norjan ulkomaalaislautakunnassa.

4.5 Ympäristö- ja luonnonvaraliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa kestävä kehitys, ympäristö- ja meriturvallisuutta, ilmastopolitiikkaa ja ruokahävikkiä. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Kestävä kehitys

Valiokunta teki toimintavuonna ehdotuksen A 1528 pohjoismaisesta yhteistyöstä, jolla edistetään vuonna 2012 järjestettävää YK:n kestävän kehityksen konferenssia (Rio + 20). Valiokunta pitää Rio + 20 -konferenssia tärkeänä kansainvälisenä prosessina ja huippukokouksena, jolla voi olla myönteistä vaikutusta kestävän kehityksen kansainväliseen käsittelyyn tulevana vuosina. Pohjoismaat ovat aiemmin toimineet rakentavasti ja edistävasti tässä työssä, ja valiokunta olettaa maiden edelleen osallistuvan aktiivisesti YK:ssa järjestettäviin valmistelukokouksiin hyvän tuloksen saavuttamiseksi itse konferenssissa. Valiokunnan mielestä nyt tarvitaan pohjoismaisia aloitteita, jotka osaltaan lisäävät tietoisuutta prosessista ja itse konferenssista ja voivat myös edistää hyvän tuloksen syntymistä konferenssissa.

Puheenjohtajisto hyväksyi valiokuntaehdotuksesta esityksen nro 4, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan käynnistämään toimia Rio + 20 -prosessin edistämiseksi ja osoittamaan varoja tähän tarkoitukseen vuoden 2012 budjetista.

Ruokahävikki

Valiokunta käsitteli neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän ehdotuksen

A 1530 pohjoismaisesta yhteistyöstä ruokahävikin vähentämiseksi. Ehdotuksen lähtökohtana on arvio, että ruoan tarpeeton pois heittäminen on suuri yhteiskunnallinen haitta. Ruokajäte kuluttaa luonnonvaroja, kuormittaa ympäristöä ja lisää hiilidioksidipäästöjä. Ehdotuksessa painotetaan tutkimusten ja analyysien tarvetta ruokahävikin kaikkien syiden selvittämiseksi sekä alan pohjoismaisen yhteistyön tarpeellisuutta.

Valiokunta toteaa mietinnössään, että kyse on suuresta ongelmasta, joka maksaa Pohjoismaiden yhteiskunnille paljon. Kyseessä on win-win-tilanne, jossa kaikilla toimijoilla (tuottajat, kauppiat ja kuluttajat) on taloudellista mielenkiintoa vähentää ruokahävikkiä. Valiokunta toteaa, että Pohjoismaiden ministerineuvostossa on jo alan asiantuntemusta, jonka avulla voidaan kehittää tarkoituksenmukaisimpina pidettäviä välineitä ja toimia. Sopivien yhteispohjoismaisten toimien toteuttamiseksi puutuu kuitenkin selkeää poliittista tahtoa ja resursseja.

Valiokunnan mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 16. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle muun muassa, että se jatkaa nykyisiä ja käynnistää uusia toimia selvittääkseen ja analysoidakseen ruokahävikin syitä ja seurauksia ja että se laatii suosituksia ruokahävikin vähentämisestä ja ruokajätteen hyödyntämisestä.

Ilmasto

Valiokunta on käsitellyt ilmastohaasteita jo monen vuoden ajan, ja neuvosto on hyväksynyt valiokunnan ehdotusten pohjalta useita suosituksia Pohjoismaiden toimista kasvihuonekaasujen vähentämiseksi. Työ jatkui tänäkin toimintavuonna, koska ilmastohaasteiden ratkaisemiseen liittyvä globaali työ ei ota edistyäkseen.

Valiokunta laati kaksi ehdotusta, joista toinen käsiteli pohjoismaista politiikkaa ilmastohaasteiden ratkaisemiseksi (A 1536) ja toinen pohjoismaista politiikkaa kansainvälisessä ilmastotyössä (A 1537). Ensin mainitusta ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistettu suositus nro 19, jossa kehoitetaan

selvittämään lyhytikäisten ilmastoon vaikuttavien yhdisteiden päästöjen rajoittamista Pohjoismaissa ja muissa maissa sekä selvittämään huomattaviin päästövähennyksiin tähtäävän tiiviin yhteistyön (niin sanotun kuplan) perustamista tiettyjen maiden kesken. Suositus nro 20 on osoitettu Pohjoismaiden hallituksille, joita kehoitetaan muun muassa vahvistamaan valtiovarainministerien roolia yksittäisten maiden ilmastotyössä. Pohjoismaiden pää-, ulko- ja valtiovarainministerien tulisi lisäksi ottaa säännöllisesti ilmastokysymykset kokoustensa asialistalle ja edistää ilmastokysymyksiä Pohjoismaiden yhteisen kannan pohjalta muiden kansainvälisten foorumien, kuten EU:n, OECD:n ja YK:n, vastaavissa kokouksissa.

Ympäristö- ja meriturvallisuus

Elinkeinovaliokunta sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta jatkoivat vuonna 2010 alkanutta perehtymistä arktisten alueiden laivaliikenteen kasvuun, ympäristö- ja meriturvallisuuteen sekä pelastuspalveluun. Tähän liittyen valiokunnat järjestivät tammikuussa 2011 pienoisseminaarin, jossa pohdittiin alan ongelmia ja Pohjoismaiden vaikutusmahdollisuuksia. Seminaarin pohjalta laadittiin yhteinen valiokuntaehdotus A 1539 arktisen alueen merenkulun, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantamisesta. Valiokunnat korostavat, että valmiudessa on parantamisen varaa Arktiksella, mutta samalla on tärkeää panostaa ennaltaehkäisyyn.

Ehdotuksen pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 18, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan muun muassa vahvistamaan arktisen alueen pohjoismaista merivalvontayhteistyötä sekä perustamaan arktiselle alueelle pohjoismainen meritointayksikkö, joka koostuu Pohjoismaiden rannikkovartiostojen ja pelastuspalvelujen yksiköistä. Lisäksi kehoitetaan edistämään määräästä, jonka mukaan isojen matkustajalusten tulee purjehtia pareittain tietyillä arktisilla vesialueilla, sekä edistämään laajan kansainvälisen sopimuksen aikaansaamista arktisten merialueiden saastumisen torjumiseksi.

Sähköverkon kehittäminen ja energia-tehokkuus

Valiokunta jatkoi yhdessä elinkeinovaliokunnan kanssa myös energia-asioihin perehtymistä. Valiokunnat asettivat vuonna 2010 yhteisen raportointiryhmän selvittämään uusiutuvan energian yhteispohjoismaista tuotantoa, ja sen työn pohjalta hyväksyttiin saman vuoden istunnossa uusiutuvan energian tuotantoa koskeva suositus nro 21. Ryhmän työ jatkui vuonna 2011, ja nyt se keskittyi ennen kaikkea energiatehokkuuteen ja energiainfrastruktuuriin. Työ poiki kaksi valiokuntaehdotusta ja suositusta, joista kerrotaan tarkemmin elinkeinovaliokunnan osuudessa.

Lausunto EU:n maatalouspolitiikasta

Valiokunta laati elinkeinovaliokunnan kanssa yhteisen lausunnon EU:n maatalouspolitiikan uudistuksesta. Lausunnossa korostetaan, että tukijärjestelmien osalta uudistuksen on tasoitettava tuen jakautumista sekä maantieteellisesti että erityyppisten tuottajien kesken. Lisäksi tukijärjestelmiä on yksinkertaistettava, ja kaikesta markkinatuesta on luovuttava pitkällä aikavälillä. Sen sijaan on otettava käyttöön suorat maksut määritellyille palveluille, jotka hyödyttävät koko yhteiskuntaa.

Lausunnon mukaan epäsuotuisten alueiden (LFA-alueet) – kuten arktisten alueiden, vuoristoalueiden, viljelyoloiltaan muita vaikeampien alueiden sekä syrjäisten saarten – erityistukijärjestelmät on syytä säilyttää. Kehitystä, joka johtaa alueellisesti rajattuun tehotuotantoon, on torjuttava. Samalla on luotava edellytyksiä tehokkaan suurtuotannon rinnalla toimivan pienimuotoisen paikallisen elintarviketuotannon vahvistumiselle ja kehittymiselle.

Niin ikään korostetaan, että EU:n maatalouspolitiikan tulee varmistaa luonnonvarojen kestävä käyttö ja että EU:n maatalouspolitiikan on luotava edellytykset tiukalle elintarviketurvallisuudelle koko alueella ja yksittäisissä jäsenmaissa. Lopuksi todetaan, että vientituista on luovuttava ja että maatalouspolitiikan tulee olla sopusoinnussa kehityspolitiikan kanssa.

4.6 Elinkeinovaliokunta

Valiokunnalla oli toimintavuonna kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa energia- ja työelämäasioita. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Nuorisotyöttömyys

Valiokunta käsiteli neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän laatiman jäsenehdotuksen A 1510 Pohjoismaiden yhteisestä panostuksesta nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn. Siinä ehdotetaan, että Pohjoismaiden hallitusten tulisi kehittää yhteispohjoismainen strategia, jonka tavoitteena olisi ehkäistä nuorisotyöttömyyttä ja kehittää työmarkkinoita globalisaation haasteisiin vastaamiseksi. Lisäksi ehdotetaan, että kaikki Pohjoismaat ottavat käyttöön nuorisotakuun koulutuksen tai työn takaamiseksi alle 25-vuotiaille. Ehdotuksen käsittelyä pohjusti neuvoston hyvinvointi- sekä kulttuuri- ja koulutusvaliokuntien kanssa pidetty yhteinen kokous ja seminaari, jossa keskusteltiin koulutuksen roolista nuorten työmarkkinoille pääsyssä ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Elinkeinovaliokunta päätyi korostamaan ehdotusta koskevassa mietinnössään viittä avainaluetta, jotka voivat auttaa nuorisotyöttömyyden torjumisessa: työmarkkinat, joilla nuoret saavat jalansijaa ja pääsevät eteneeseen, yksilöllisempi apu työnhakijoille, koulutukseen kannustavat toimet, nuorten osaamisen ja tarjottavan työn yhteensovittaminen sekä uusien työpaikkojen luominen helpottamalla yrityksen perustamista ja yrittäjyyttä.

Istunnossa hyväksyttiin valiokunnan mietinnön pohjalta suositus nro 10 Pohjoismaiden yhteisestä panostuksesta nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn. Siinä Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan, että se laatii nuorisotyöttömyyden vähentämiseen tähtäävän yhteisen strategian, joka keskittyy kolmeen pääalueeseen: syrjäytyminen (vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin päästä työ-

markkinoille), koulutus (valtion rooli) sekä kasvu ja yrittäjäisyys (työpaikkojen luomisen mahdollisuudet) ja että se seuraa strategian toteutumista laatimalla vaikutusanalyyssejä tehdyistä panostuksista.

Sähköverkon kehittäminen ja energia- tehokkuus

Elinkeinovaliokunta sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta jatkoivat toimintavuonna energia-asioihin perehtymistä. Valiokunnat asettivat vuonna 2010 yhteisen raportointiryhmän selvittämään uusiutuvan energian yhteispohjoismaista tuotantoa, ja sen työn pohjalta hyväksyttiin saman vuoden istunnossa uusiutuvan energian tuotantoa koskenut suositus nro 21. Ryhmän työ jatkui vuonna 2011, ja nyt se keskittyi ennen kaikkea energiatehokkuuteen ja energiainfrastruktuuriin.

Työ poiki valiokuntaehdotukset pohjoismaisen sähköverkon kehittämisestä ja hintavaihteluista (ehdotus A 1541) sekä energiatehokkuudesta, uusiutuvasta energiasta ja energiantutkimuksesta (ehdotus A 1542). Niistä hyväksyttiin syksyn istunnossa kaksi suositusta. Pohjoismaiden hallituksille osoitetussa suosituksessa nro 22 suositetaan, että hallitukset vahvistavat pohjoismaista verkkokapasiteettia ja pohjoismaisia sähkömarkkinoita sekä edistävät pohjoismaisen sähköverkon yhdistämistä laajempaan eurooppalaiseen sähköverkkoon. Lisäksi suositetaan, että hallitukset kehittävät ja toteuttavat toimia, joilla voitaisiin välttyä sähkön hinnan huomattavalta nousulta kylmien talvien seurauksena sekä toimia sähkön hinnoittelun läpinäkyvöittämiseksi pohjoismaisille kuluttajille. Suositus nro 23 on kohdistettu Pohjoismaiden ministerineuvostolle, ja siinä kehoitetaan muun muassa kehittämään yhteisiä menetelmiä energiatehokkuuden parantamisen mittaamiseksi sekä vahvistamaan energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvan käytön lisäämiseen tähtääviä pohjoismaisia tutkimus- ja innovaatiopanostuksia.

Ympäristö- ja meriturvallisuus

Elinkeinovaliokunta sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta jatkoivat myös vuonna 2010 alkanutta perehtymistä arktisten alueiden laivaliikenteen kasvuun, ympäristö- ja meriturvallisuuteen sekä pelastuspalveluun. Valiokunnat järjestivät tammikuussa 2011 pienen seminaarin, jossa pohdittiin alan ongelmia ja Pohjoismaiden vaikutusmahdollisuuksia. Seminaarin pohjalta laadittiin yhteinen valiokuntaehdotus A 1539 arktisen alueen merenkulun ja turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantamisesta. Ehdotuksesta ja siitä annetusta suosituksesta kerrotaan tarkemmin ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan osuudessa.

Muut asiat

Valiokunta laati ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan kanssa yhteisen lausunnon EU:n maatalouspolitiikasta (ks. ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan osuus).

Valiokunta perusti kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kanssa yhteisen alavaliokunnan, jonka tehtävänä on vastata ns. osaa-miskolmiosta eli tutkimus-, koulutus- ja innovaatioalueista. Suomea edustaa valiokunnassa elinkeinovaliokunnan jäsen *Eeva-Johanna Eloranta* (sd).

4.7 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitealla oli vuoden aikana viisi kokousta, joissa se keskittyi perustehtäväänsä eli pohjoismaisen yhteistyön mahdollisten heikkouksien tunnistamiseen ja kehitysehdotusten tekemiseen.

Komitea sai toimintavuonna päätökseen monivuotisen tarkastustehtävänsä, joka koski Pohjoismaiden ministerineuvoston hanketoimintaa. Ministerineuvoston hankkeiden hallinnan todettiin parantuneen monella tavalla. Esimerkkinä voidaan mainita hankkeiden vähentyminen, mikä kertoo hanketoiminnan keskittämisestä. Lisäksi on otettu käyttöön uusia työtapoja, koulutettu henkilöstöä ja perustettu hanketietokanta tiedonsaannin parantamiseksi.

Komitea aloitti myös työn, jossa arvioidaan Pohjoismaiden neuvoston suositusten vaikutuksia. Neuvosto hyväksyi vuosina 2005–2009 yhteensä 137 suositusta, joista 101 perustui neuvoston jäsenehdotuksiin tai valiokuntaehdotuksiin. Määrä on kiitettävä, mutta tärkeintä olisi se, että neuvoston päätöksillä on todellista vaikutusta. Vaikutuksista saadaan tietoa vuoden 2012 alkupuolella esiteltävässä analyysissä, ja mahdolliset seurantaehdotukset tulevat käsittelemään neuvoston syysistunnossa.

Lisäksi komitea aloitti toimintavuonna järjestelmällisen selvitystyön pohjoismaisten

laitosten tuottamasta pohjoismaisesta hyödyistä. Komitea on tähän mennessä vieraillut Pohjoismaisessa aluekehityksen keskuksessa (Nordregio), Pohjoismaisessa hyvinvointikeskuksessa, Pohjoismaisessa kulttuurirahastossa, Pohjoismaisessa geenivarakeskuksessa (NordGen) sekä Pohjoismaisessa elokuva- ja televisiorahastossa. Joidenkin laitosten osalta selvitystyö saattaa johtaa siihen, että komitea suosittaa niiden toiminnan perusteellista arviointia.

5

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto on 60-vuotias Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys. Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuonna 1996 ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuonna 2012.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiehdotuksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektorikohtaisia suunnitelmia politiikan eri aloille.

Neuvoston ja ministerineuvoston puheenjohtajuus kiertävät säännöllisesti Pohjoismaalta toiselle. Ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Vuonna 2011 Tanska oli neuvoston ja Suomi ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

Yleiskokous

Yleiskokous on neuvoston korkein päättävä elin. Siinä on 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokouksen tehtävänä on antaa suo-

situksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys ja valita neuvoston presidentti, varapresidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon keran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus on vain neuvoston valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla.

Puheenjohtajisto

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksentekovaltuudet. Puheenjohtajiston muodostavat presidentti, varapresidentti ja yksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolue ryhmän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtajina toimivat neuvoston presidentti ja varapresidentti, jotka valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2011 istunto pidettiin Kööpenhaminassa, ja puheenjohtajuus oli Tanskalla. Vuoden 2012 alussa puheenjohtajuus siirtyi Suomelle.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa sekä varmistaa neuvoston toiminnan nivoutumisen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Puheenjohtajisto valmistee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti, ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat sekä neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsenehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien käsittelyyn. Se voi toimia yleiskokouksen

puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

Valiokunnat

Neuvostossa on viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalioikunta, ympäristö- ja luonnonvaravalioikunta ja elinkeinovaliokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnissa on viisitoista jäsentä, paitsi hyvinvointivaliokunnassa neljätoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleiskouksen tai puheenjohtajiston päätettäviksi. Ne käsittelevät jäsenehdotuksia, ministerineuvoston ehdotuksia, pohjoismaisten laitosten kertomuksia, ministerineuvoston ilmoituksia hyväksytyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja muita asioita. Myös ministerineuvoston selonteko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiehdotus käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka liittyvät pohjoismaiseen ja kansainväliseen taiteeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuriseen Pohjolaan, elokuvaan ja tiedotusvälineisiin, kieliin, urheiluun, Norden-yhdistykseen ja vapaaehtoissectoriin, lasten- ja nuortenkulttuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilaitoksiin, pohjoismaisiin koulutusmarkkinoihin, kansansivistykseen ja aikuiskoulutukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijainvaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

Valiokunta käsittelee hyvinvoinnin järjestelmiä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, terveys- ja vammaisasioita, rakentamista ja asumista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia kysymyksiä sekä huumeiden ym. päihteen väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavalioikunta

Valiokunta valmistelee kansalaisten ja kuluttajien oikeuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluonteisia, muun muassa demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita. Sen vastuulle kuuluvat seuraavat politiikan alueet: demokratia, ihmisoikeudet, kansalaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikollisuuden torjunta, myös kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjunta, oikeuspoliittiset asiat, siirtolais- ja pakolaispolitiikka sekä rasismien vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvaravalioikunta

Valiokunnalle kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalataloutta, kestävää kehitystä ja energiaa koskevat kysymykset. Valiokunnalla on yleisvastuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvikeosuudesta.

Elinkeinovaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat talouden ja tuotannon perusedellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetukea, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria ja liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata yleiskokouksen päättämästä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee kaikki yleiskokouksen toimittamat vaalit sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färsearilta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolueryhmissä ennen neuvoston elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraattinen ryhmä, konservatiivinen ryhmä ja vasemmistososialistinen vihreä ryhmä.

Sihteeristöt

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen

valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö. Myös puolueryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolueryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2011 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Suomella, ja vuonna 2012 se siirtyi Norjalle.

Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsittelystä.

Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea (PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2011

Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset tammi–lokakuussa 2011

**Esitys 1/2011¹ Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden ministeri-
neuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston henki-
löstön palkasta vähennettävän maksun alentaminen
(A 1522/presidiet)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se alentaa henkilöstön palkoista vähennettävää maksua 1. tammikuuta 2011
lähtien Tanskan verouudistuksessa vuonna 2010 toteutettua veronalennusta vastaa-
valla osuudella.

**Esitys 2/2011² Lyhyen kantaman taktisten aseiden vähentäminen
sekä arktisen alueen kehittäminen ydinaseettomaksi
vyöhykkeeksi
(A 1508/presidiet)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne osana ydinaseettoman maailman tavoitetta edistävät työtä ydinaseiden
kuljettamiseen soveltuvien lyhyen kantaman taktisten aseiden vähentämiseksi tai
poistamiseksi kokonaan Euroopasta ja sen lähialueilta.

että ne edistävät ydinaseiden sotilaallisten kuljetusten vähentämistä arktisen
alueen kautta osana Arktiksen vähittäistä ja asteittaista kehittämistä ydinaseetto-
maksi vyöhykkeeksi.

**Esitys 3/2011³ Pohjoismainen foorumi rauhaa ja konfliktinratkai-
sua edistävän verkoston vahvistamiseksi
(A 1500/presidiet)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se järjestää pohjoismaisen foorumin tavoitteena vahvistaa Pohjoismaiden
yhteistä rauhan ja konfliktinratkaisun edistämisen verkostoa osallistujinaan nykyiset
rauhaninstituutit sekä eri järjestöt ja poliitikot.

¹ Puheenjohtajiston hyväksymä 26. tammikuuta 2011

² Puheenjohtajiston hyväksymä 31. maaliskuuta 2011

³ Puheenjohtajiston hyväksymä 30. kesäkuuta 2011

⁴ Puheenjohtajiston hyväksymä 30. kesäkuuta 2011

Esitys 4/2011⁴ Pohjoismainen yhteistyö tavoitteena edistää YK:n kestävän kehityksen konferenssia vuonna 2012 (Rio+20) (A 1528/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se käynnistää toimia Rio+20-prosessin edistämiseksi ja osoittaa varoja tähän tarkoitukseen vuoden 2012 budjetista.

Pohjoismaiden neuvoston 63. istunnossa hyväksytyt suositukset

Suositus 5/2011 Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 budjetti (B 272/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se sisällyttää Pohjoismaiden neuvoston painopisteet vuoden 2013 uusien painopiste- ja panostusalueiden määrittelytyöhön.

että se huomioi tarpeen käynnistää uusi hyvinvoinnin ja terveyden huippututkimusaloite.

että se varaa pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen NORIAN (5-2060-2) määrärahasta 1,5 miljoonaa Tanskan kruunua Nordic Academies -työn kehittämiseen.

että se ottaa huomioon Pohjoismaiden neuvoston näkemykset Latvian, Liettuan ja Viron toimistoista ja niiden rahoitusperiaatteista tarkistaessaan lähialueyhteistyön suuntaviivoja ja strategiaa vuosina 2012–2013.

että se lisää pysyvästi 200 000 Tanskan kruunua Nordjobbin (2-4120-2) määrärahoihin.

että se lisää Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen NVC:n budjettikohdan (443803) tekstiin seuraavan tavoitteen (alleviivattu teksti): "NVC:n tehtävänä on hyvinvointipolitiikan kehityksen edistäminen Pohjoismaissa ja sen lähialueilla sekä osallistuminen pohjoismaisen hyvinvointimallin kehittämiseen globaalista näkökulmasta, mukaan lukien osallistuminen ja monimuotoisuus."

että budjetin yleisosasta käy ilmi, että Pohjoismaiden ministerineuvosto haluaa edistää pohjoismaisten demokraattisten yhteiskuntien avoimuutta ja että yksittäiset ministerineuvostot tarkastelevat lähemmin, miten tavoite voidaan sisällyttää yleiseen toimintaan.

että se avaa mahdollisuuden myöntää kuluttaja-alan hankkeille varoja puheenjohtajamaan erästä myös alhaisemmalla kuin 50 prosentin omarahoitusosuudella.

että se kohdentaa 0,2 miljoonaa Tanskan kruunua konferenssin järjestämiseen Pohjoismaiden neuvoston alaisuudessa aiheesta: "Tehokkaan pohjoismaisen kuluttajapolitiikan ja pohjoismaisten kuluttajien oikeuksien turvaaminen". Konferenssin tavoitteena on selvittää, miten pohjoismaista kuluttajapolitiikkaa voidaan kehittää parhaalla mahdollisella tavalla ja miten pohjoismaiset kuluttajan arvot parhaiten voidaan toteuttaa EU:n kuluttajapolitiikassa.

että se lisää Pohjoismaisen energiantutkimuksen (4-3220-3) määrärahaa 1 miljoonaa Tanskan kruunua.

että se kohdentaa Joutsenmerkille (3-6720-4) varoja myöntäen sille kokonaisuudessaan 3,5 miljoonaa Tanskan kruunua sillä ehdolla, että ympäristömerkinnästä tehdyn selvityksen ja analyysin päätelmien mukaan sille tulee myöntää lisävaroja määritetyn summan verran.

että se varaa työryhmien (3-3311-2) määrärahasta 0,2 miljoonaa Tanskan kruunua pohjoismaisen panttijärjestelmän kustannus-hyötyanalyysiin.

että se varaa 0,2 miljoonaa Tanskan kruunua selvitykseen nykyisten maataloustukijärjestelmien kehittämismahdollisuuksista kestävästä maataloustuotannon ja vihreän kasvun edistämiseksi.

että ministerineuvosto käyttää 1 miljoonaa Tanskan kruunua kulttuuriin ja luovuuteen kouluissa. Määrärahat otetaan Nuorten ja aikuisten hyvä oppiminen globalisaatiohankkeesta (5-2070-1) ja kulttuuriministerineuvoston Pohjoismainen panostus kulttuurilaitoksissa ja kouluissa -globalisaatiohankkeesta.

että se myöntää 1,5 miljoonaa Tanskan kruunua pohjoismaiselle kulttuurifestiivaalille vuonna 2012.

että se vuoropuhelussa Pohjoismaiden neuvoston kanssa selvittää mahdollisuuksia laatia vuosiksi 2012–2015 pohjoismaisen kulttuurifestiivaalistrategian, joka takaa laadukkaan vuotuisen pohjoismaisen kulttuurifestivaalin järjestämisen, vahvistaa Pohjoismaiden pääkaupunkien asemaa kulttuurimetropoleina ja brändää pohjoismaista kulttuuria Pohjoismaissa ja sen ulkopuolella.

että se varaa 0,2 miljoonaa Tanskan kruunua pohjoismaiseen markkinatutkimukseen, jossa selvitetään kiinnostusta uuden pohjoismaisen ArteNorden-kulttuurikanavan perustamiseen joko televisio- tai Internet-pohjaisena palveluna.

että se kohdentaa 1,9 miljoonaa Tanskan kruunua viestintäpanostukseen ja osallistumiseen Göteborgin kirjamesujen yhteydessä, aiheena hyvinvointi. Määrärahat otetaan kulttuuri- ja viestintävaroista, Norden i Fokus -toiminnasta, tiedotustoiminnasta ja mahdollisesti joidenkin pohjoismaisten laitosten varoista.

Suositus 6/2011 Uusi oikeusyhteistyön ohjelma (B 269/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B269/medborgar uudeksi oikeusyhteistyön ohjelmaksi ministerineuvoston ehdotuksessa kuvatulla tavalla ja ottaen huomioon mietinnössä esitetyt näkemykset.

Suositus 7/2011 Uusi arktinen yhteistyöohjelma 2012–2014 (B 273/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B 273/presidiet uudeksi arktiseksi yhteistyöohjelmaksi ottaen huomioon puheenjohtajiston mietinnössä esittämät näkökohdat.

Suositus 8/2011 Suuntaviivat Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle länsinaapureiden (Kanada) kanssa (B 270/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa suuntaviivat yhteistyölle länsinaapureiden (Kanada) kanssa ministerineuvoston ehdotuksen B 270/presidiet mukaisesti ottaen huomioon puheenjohtajiston mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Suositus 9/2011 Asuinalueiden etnisen eriytymisen torjuminen Pohjoismaissa (A 1543/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kehittää pohjoismaisen kotouttamisbarometrin.

että se kannustaa taustaltaan muita kuin pohjoismaalaisia naisia ja miehiä osallistumaan neuvostojen, lautakuntien, hallitusten, luottamuselinten ja järjestöjen toimintaan.

että se perustaa ministeritason pohjoismaisen toimintaryhmän (task force), joka laatii kymmenen kohdan toimintaohjelman sille, miten Pohjoismaiden hallitukset yhdessä kehittävät Pohjoismaiden yhteiskunnista entistä osallistavampia.

että se kehittää pohjoismaisen terveystuunnitelman, jossa etusijalla ovat sosiaaliset terveyserot, ja tekee ehdotuksia ennalta ehkäiseviksi toimiksi, joilla on pohjoismaista lisäarvoa.

että se tekee aloitteen konferenssista, jossa analysoidaan sosiaalisten tukijärjestelmien vaikutusta siihen, miten ihmiset osallistuvat yhteiskuntaan ja työmarkkinoille.

että se vauhdittaa yhteistyötä yksityisen ja julkisen sektorin sosiaalisen kumppanuuden kehittämiseksi.

että se tekee selvityksen Pohjoismaiden asuntopolitiikasta keskittyen erityisesti konkreettisiin toimenpiteisiin, joilla monipuolistetaan sosiaalisesti eriytyneiden alueiden asuntotarjontaa.

että se ryhtyy toimenpiteisiin varmistaa kielen kehittymisen hyvissä ajoin ennen kouluunmenoa.

että se järjestää konferenssin Rinkebyn koulun vaikutuskeinoista ja kokemuksesta osallistavan ja kaikkien yhteisen koulun kehittämisessä.

että se kokoaa Pohjoismaista, Ahvenanmaalta, Färsearilta ja Grönlannista tietoa ulkomaisen koulutuksen ja ammattitaidon hyväksilukemiskäytännöistä ja arvioi toimenpiteitä, joilla niitä voidaan joustavoittaa laadun kärsimättä.

Suositus 10/2011 Pohjoismaiden yhteinen panostus nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn (A 1510/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii Pohjoismaiden nuorisotyöttömyyden vähentämiseen tähtäävän yhteisen strategian, joka keskittyy kolmeen pääalueeseen: syrjäytyminen (vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin päästä työmarkkinoille), koulutus (valtion rooli) sekä kasvu ja yrittäjyys (työpaikkojen luomisen mahdollisuudet).

että se toteuttaa strategian seurannan laatimalla vaikutusanalyysseja tehdyistä panostuksista.

Suositus 11/2011 Bruttokansantuotteen kaltaisen elämänlaadun mittarin kehittäminen (A 1521/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää mahdollisimman pian yhteispohjoismaisen selvitystyön tavoitteena kehittää bruttokansantuotetta täydentävä kansallinen elämänlaadun mittari.

Suositus 12/2011 Yksi terveys -aloite – ihmisillä ja eläimillä esiintyvä moniresistenssi (A 1523/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se järjestää yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston kanssa pohjoismaisen Yksi terveys -asiantuntijakonferenssin, jonka tavoitteena on selvittää ongelmien laajuutta ja kuulla alan toimijoita.

että se laatii ihmisillä ja eläimillä esiintyvän moniresistenssin ehkäisemistä käsittelevän pohjoismaisen Yksi terveys -toimintasuunnitelman, joka sisältää poliittisia suosituksia, tiedon ja kokemusten koordinoitua Pohjoismaiden välillä sekä suunnitelman siitä, kuinka Pohjoismaat voivat edistää asian ja pohjoismaisten ratkaisumallien esilletuomista maailmanlaajuisesti.

Suositus 13/2011 Yksi terveys -aloite Tanskan EU-puheenjohtajakauden ohjelmassa vuonna 2012 (A 1523/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Tanskan hallitukselle,
että se sisällyttää pohjoismaiset kokemukset Yksi terveys -aloitteesta Tanskan EU-puheenjohtajakauden ohjelmaan vuoden 2012 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Suositus 14/2011 Selkäydinvammoja koskeva pohjoismainen yhteistyö (A 1524/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se perustaa selkäydinvammoihin erikoistuneista lääkäreistä ja tutkijoista koostuvan työryhmän tavoitteena kerätä tietoa ja laatia raportti, jossa on katsaus pohjoismaisesta ja muusta selkäydinvammojen hoidon tutkimuksesta, sekä tehdä ehdotus selkäydinvammoja koskevan tutkimuksen ja hoidon parantamiseksi.

että se käynnistää pohjoismaisen tutkimuksen selkäydinvammaisten henkilöiden työssäkäynnistä, jotta saataisiin tärkeää tietoa toimintarajoitteisten henkilöiden työllistämistä edistävien järjestelmien mahdollisuuksista ja rajoituksista.

että se vauhdittaa yhteispohjoismaisen selkäydinvammojen laaturekisterin perustamista (The Nordic Spinal Cord Injury Council).

Suositus 15/2011 Uusi pohjoismainen ruoka -bankkeen tarkistaminen ja Ruokaa monelle -osion sisällyttäminen siihen (A 1529/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se ottaa käyttöön Uutta pohjoismaista ruokaa monelle -strategian tavoitteena tarjoilla terveellistä, maistuvaa ja ympäristömyötäistä ruokaa sopeuttaen sen laajalle yleisölle ruokaa tarjoilevien yksityisten ja julkisten laitosten asiakkaiden tarpeisiin.

että se sisällyttää kyseiseen strategiaan keinoja sektorin ruokahävikin vähentämiseksi.

että se yllä mainitussa strategiassa kiinnittää erityistä huomiota ruoan tervehdytävään vaikutukseen sairaalapotilaisiin.

Suositus 16/2011 Pohjoismainen yhteistyö ruokahävikin vähentämiseksi (A 1530/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se jatkaa nykyisiä toimia ja käynnistää uusia toimia tavoitteena selvittää ja analysoida ruokahävikin syitä ja seurauksia.

että se laatii suosituksia siitä, miten ruokahävikkiä voidaan vähentää ja ruokajätettä hyödyntää.

että se sisällyttää ruokahävikin parissa tehtävän työn MR-Miljön, MR-NERin ja MR-FJLS:n asiaa koskeviin toimintasuunnitelmiin ja ohjelmiin ja tekee yhteistyötä niiden parissa.

Suositus 17/2011 Pohjoismaisen tasa-arvotiedon keskuksen (NIKK) muuttaminen yhteistyöelimeksi (B 275/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se muuttaa Pohjoismaisen tasa-arvotiedon keskuksen (NIKK) yhteistyöelimeksi 1. tammikuuta 2012 alkaen ministerineuvoston ehdotuksessa B 275/medborgar kuvatulla tavalla.

Suositus 18/2011 Arktisen alueen merenkulun ja turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantaminen (A 1539/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne vahvistavat arktisen alueen pohjoismaista merivalvontayhteistyötä Nuukin sopimuksen puitteissa.

että ne perustavat Nuukin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti arktiselle alueelle pohjoismaisen meritoimintayksikön, joka koostuu Pohjoismaiden rannikkovartiostojen ja pelastuspalvelujen yksiköistä.

että ne parantavat Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMOssa meneillään olevan Polar Code -työn kansallista ja pohjoismaista koordinaointia yhteisen pohjoismaisen kannan luomiseksi.

että ne sisällyttävät kansalliseen säännöstöönsä vastaavat vaatimukset heti, kun uuden velvoittavan IMO Polar Coden sisältö on varmistunut.

että ne osaltaan edistävät määräystä, jonka mukaan isojen matkustaja-alusten tulee purjehtia pareittain tietyillä arktisilla vesialueilla, joilla sen uskotaan lisäävän meriturvallisuutta.

että ne hyödyntävät Kööpenhaminan sopimuksen kokemuksia tavoitteena laatia ja saada hyväksytyksi laaja kansainvälinen sopimus arktisten merialueiden saastumisen torjumisesta.

että ne selvittävät, miten Pohjoismaat pystyvät rahoittamaan kasvavat menot, jotka aiheutuvat arktisten merialueiden valvonta- ja pelastuskapasiteetin laajentamisesta.

Suositus 19/2011 Pohjoismainen politiikka ilmastobaasteiden ratkaisemisessa (A 1536/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se selvittää mahdollisia lisätoimia tavoitteena rajoittaa lyhytikäisten ilmastoon vaikuttavien yhdisteiden päästöjä Pohjoismaissa ja muissa maissa ja että se

laatii pohjoismaisen toimintasuunnitelman alan panostusten edistämiseksi myös kehitysmaissa.

että se selvittää edellytyksiä käynnistää määritettyjen maiden välille huomattaviin päästövähennyksiin tähtäävän tiiviin yhteistyön (niin kutsutun kuplan perustaminen), joka kattaa Pohjoismaat ja johon muutkin maat voivat osallistua.

että se järjestää konferenssin tavoitteena esitellä poliittisia välineitä, jotka ovat osoittautuneet tehokkaimmiksi kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä Pohjoismaissa.

Suositus 20/2011 Pohjoismainen politiikka kansainvälisessä ilmastotyössä (A 1537/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne vahvistavat valtiovarainministerien roolia yksittäisten maiden ilmastotyössä konkreettisten toimenpiteiden avulla.

että Pohjoismaiden pääministerit, ulkoministerit ja valtiovarainministerit ottavat säännöllisesti ilmastokysymykset kokoustensa asialistalle ja että Pohjoismaiden yhteistä kantaa käytetään perustana edistettäessä ilmastokysymyksiä muiden kansainvälisten foorumien, kuten EU:n, OECD:n ja YK:n, vastaavissa kokouksissa.

että ne työskentelevät kansainvälisen rahaston perustamiseksi, jotta tekniikan kehittämistä voitaisiin rahoittaa riskipääomalla. Rahaston on kyettävä hankkimaan pääomaa useista eri lähteistä, muun muassa yksityisiltä sijoittajilta ja hyväntekeväisyysjärjestöiltä.

että ne osallistuvat kehitysmaiden energia- ja ilmastoratkaisuja koskevaan tiedonvälitykseen, mukaan lukien panostukset mustan hiilen päästöjen vähentämiseksi.

Suositus 21/2011 Pohjoismaiden panos makrillin kalastukseen liittyvän kiistan ratkaisemiseksi (A 1540/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se priorisoi työtä mahdollisimman pikaisen ratkaisun löytämiseksi Pohjois-Atlantin makrillin kalastusta koskevaan kiistaan.

että se vahvistaa makrillikantojen kokoa ja levinneisyyttä koskevien arvioiden tieteellistä perustaa.

että se laatii ehdotuksen hallintojärjestelmästä, joka edistää Pohjois-Atlantin pelagisten kalalajien kestävää hyödyntämistä ja vähentää erimielisyyksien synty- mistä.

Suositus 22/2011 Pohjoismaisen sähköverkon kehittäminen ja hintavaihtelut (A 1541/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne vahvistavat pohjoismaista verkkokapasiteettia ja pohjoismaisia sähkömarkkinoita sekä edistävät pohjoismaisen sähköverkon yhdistämistä laajempaan eurooppalaiseen sähköverkkoon.

että ne tukevat sähköverkon rakentamista Pohjanmerelle maiden sähköverkkon kytkemiseksi Pohjanmeren tuulipuistoihin.

että ne kehittävät ja toteuttavat toimia tavoitteena välttää sähkön hinnan huomattava nousu kylmien talvien seurauksena sekä toimia sähkön hinnoittelun läpinäkyvöittämiseksi pohjoismaisille kuluttajille.

Suositus 23/2011 Energiatehokkuus, uusiutuva energia ja energiantutkimus (A 1542/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se kehittää yhteisiä menetelmiä energiatehokkuuden parantamisen mittaamiseksi laatimalla yhteisen toimintasuunnitelman, jossa asetetaan energiatehokkuudelle kunnianhimoiset ja velvoittavat tavoitteet ja jossa seurataan tavoitteiden saavuttamista.

että se selvittää, miten Pohjoismaiden elinkeinoelämä voi mahdollisimman suuressa määrin hyödyntää Pohjanmerelle rakennettavan sähköverkon ja lisäksi yleiseurooppalaisen sähköverkon kehittämisen tarjoamia mahdollisuuksia.

että se vahvistaa energiatehokkuuden parantamiseen ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseen tähtääviä pohjoismaisia tutkimus- ja innovaatiopanosuoksia tavoitteena hyödyntää useita ratkaisuja uusiutuvan energian alalla, kuten biokaasua, aurinkoenergiaa ja aaltovoimaa tuulivoiman ohella.

Suositus 24/2011 Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen instituutin yhdistäminen (B 274/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B 274/kultur Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen instituutin yhdistämisestä ministerineuvoston ehdotuksen mukaisesti ottaen huomioon tässä mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Suositus 25/2011 Seuraavan sukupolven Nordplus-ohjelma (B 271/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen seuraavan sukupolven Nordplus-ohjelmaksi ja sisällyttää siihen kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan huomiot siitä, että ministerineuvoston tulee Nordplus-ohjelman yhteydessä osallistua koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteen nivomiseen sekä niiden yhteistyön lisäämiseen ja siten muodostaa yhteispohjoismaiset harjoittelumarkkinat, jotka takaavat Pohjoismaiden opiskelijoille optimaaliset tukimahdollisuudet liikkuvuuteen, vaihtoon sekä harjoitteluun ja opiskeluun (ks. A 1527/kultur). Ohjelma tulee lisäksi suunnitella niin, että lasten ja nuorten opetuksessa otetaan huomioon ulkoilutoiminta ja tuetaan sitä mahdollisimman laajasti varojen jakamisen yhteydessä.

Suositus 26/2011 Liikkuvuus Pohjoismaissa (A 1527/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatii yhteispohjoismaisen strategian toiseen Pohjoismaahan opiskelemaan haluavien opiskelijoiden liikkuvuuden helpottamiseksi.

että se perustaa Nordplusin alaisen ohjelman antamaan taloudellista tukea opiskelijoille, jotka haluavat työharjoitteluun toiseen Pohjoismaahan.

että se perustaa Nordjobbin alaisen ohjelman, joka tarjoaa pohjoismaisille opiskelijoille työharjoittelupaikkoja, asuntoja ja vapaa-ajan ohjelmaa Pohjoismaissa.

että se kokoaa tietoa erityyppisistä koulutuksista ja työharjoittelupaikoista Pohjoismaissa.

Suositus 27/2011 Yhteistyö Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa (A 1538/presidet)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se tapaa Pohjoismaiden neuvoston poliittisella tasolla neljä kertaa vuodessa yhteistyöministerien säännöllisten kokousten yhteydessä.

että Pohjoismaiden ministerineuvosto antaa viimeistään neljän kuukauden sisällä ensimmäisen näkemyksensä Pohjoismaiden neuvostolta saamiinsa suosituksiin tavoitteena osapuolten välinen yksimielisyys.

että se huolehtii siitä, että erimielisyys poliittisia kysymyksiä valmistelevissa virkamieselimissä ratkaistaan poliittisella tasolla ministerineuvostossa.

Suositus 28/2011 Enemmistöpäätökset Pohjoismaiden ministerineuvostossa (A 1538/presidet)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne hyödyntävät laajemmin mahdollisuutta tehdä poliittisia päätöksiä enemmistöpäätöksinä ja antavat yksittäisille maille mahdollisuuden jättäytyä yhteistyön ulkopuolelle (opting-out).

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 Jäsen ehdotus Pohjolan kolmion kehittämisestä, A 1490/näring
- 2 Jäsen ehdotus yhteisen panostuksen vahvistamiseksi kehitettäessä Pohjoismaiden välisiä rautatie- ja junayhteyksiä, A 1501/näring
- 3 Jäsen ehdotus Nordic Studies on Alcohol and Drugs -julkaisun (NAD) säilyttämisestä ja vahvistamisesta, A 1525/välfärd
- 4 Jäsen ehdotus pohjoismaisen osaamisen kokoamisesta tiettyihin korkeakouluihin ja yliopistoihin, A 1489/kultur

Sisäiset päätökset

A 1533/presidiet	Suuntaviivat Pohjoismaiden neuvoston yhteistyölle Venäjän valtioneuvoston ja liittoneuvoston sekä Luoteis-Venäjän alueparlamenttien kanssa vuosiksi 2012–2015	Sisäinen päätös 2/2011
A 1535/presidiet	Pohjoismaiden neuvoston EU-strategia: Pohjoismaiden ääni EU:ssa	Sisäinen päätös 3/2011
A 1538/presidiet	Pohjoismaiden neuvoston uudet työmuodot	Sisäinen päätös 1/2011

Asiat kronologisessa järjestyksessä

A 1490/näring	Jäsen ehdotus Pohjolan kolmion kehittämisestä	Ei toimenpiteitä.
A 1500/presidiet	Jäsen ehdotus kansainväliseen rauhan- ja sovittelutyöhön erikoistuneen pohjoismaisen laitoksen vahvistamisesta	Esitys 3/2011
A 1501/näring	Jäsen ehdotus yhteisen panostuksen vahvistamiseksi kehitettäessä Pohjoismaiden välisiä rautatie- ja junayhteyksiä	Ei toimenpiteitä.
A 1508/presidiet	Jäsen ehdotus Pohjoismaista ydinasettomana vyöhykkeenä	Esitys 2/2011
A 1510/näring	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden yhteisestä panostuksesta nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn	Suositus 10/2011
A 1521/presidiet	Jäsen ehdotus bruttokansantuotteen kaltaisen elämänlaadun mittarin kehittämisestä	Suositus 11/2011
A 1522/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston henkilöstön palkasta vähennettävän maksun alentamisesta	Esitys 1/2011
A 1523/medborgar	Jäsen ehdotus Yksi terveys -aloitteesta – ihmisillä ja eläimillä esiintyvä moniresistenssi	Suositus 12/2011, Suositus 13/2011
A 1524/välfärd	Valiokuntaehdotus selkäydinvammoista	Suositus 14/2011
A 1525/välfärd	Jäsen ehdotus Nordic Studies on Alcohol and Drugs -julkaisun (NAD) säilyttämisestä ja vahvistamisesta	Ei toimenpiteitä.
A 1527/kultur	Jäsen ehdotus liikkuvuudesta Pohjoismaissa	Suositus 26/2011
A 1528/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta yhteistyöstä tavoitteena edistää YK:n kestävän kehityksen konferenssia 2012 (Rio+20)	Esitys 4/2011
A 1529/välfärd	Jäsen ehdotus Uusi pohjoismainen ruoka hankkeen tarkistamisesta ja Ruokaa monelle osion sisällyttämisestä siihen	Suositus 15/2011

A 1530/miljö	Jäsen ehdotus ruokahävikistä	Suositus 16/2011
A 1533/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus suunta- viivoiksi Pohjoismaiden neuvoston yhteis- työlle Venäjän valtioneuvoston ja liittoneu- voston sekä Luoteis-Venäjän alueparlament- tien kanssa vuosiksi 2012–2015	Sisäinen päätös 2/2011
A 1535/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston EU-strategiasta: Pohjoismaiden ääni EU:ssa	Sisäinen päätös 3/2011
A 1536/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta politi- kasta ilmasto- ja ympäristöasioiden ratkaisemisessa	Suositus 19/2011
A 1537/miljö	Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta politi- kasta kansainvälisessä ilmastotyössä	Suositus 20/2011
A 1538/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston uusiksi työmuodoiksi	Sisäinen päätös 1/2011, Suositus 27/2011, Suositus 28/2011
A 1539/miljö	Valiokuntaehdotus arktisen alueen meren- kulun turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantamiseksi	Suositus 18/2011
A 1540/miljö	Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden panok- sesta makrillin kalastukseen liittyvän kiistan ratkaisemiseksi	Suositus 21/2011
A 1541/näring	Valiokuntaehdotus pohjoismaisen sähkö- verkon kehittämisestä ja hintavaihteluista	Suositus 22/2011
A 1542/näring	Valiokuntaehdotus energiatehokkuudesta, uusiutuvasta energiasta ja energiantutki- muksesta	Suositus 23/2011
A 1543/välfärd	Valiokuntaehdotus asuinalueiden etnisen eriytymisen torjumiseksi Pohjoismaissa	Suositus 9/2011
B 269/medborgar	Ministerineuvoston ehdotus uudeksi oikeusyhteistyön ohjelmaksi	Suositus 6/2011
B 270/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteis- työlle länsinaapurien (Kanada) kanssa	Suositus 8/2011
B 271/kultur	Ministerineuvoston ehdotus seuraavan sukupolven Nordplus-ohjelmaksi	Suositus 25/2011
B 272/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 budjetiksi	Suositus 5/2011
B 273/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus uudeksi arkti- seksi yhteistyöohjelmaksi 2012–2014: Kestävä kehitys arktisilla alueilla	Suositus 7/2011
B 274/kultur	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen instituutin yhdistämisestä	Suositus 24/2011
B 275/medborgar	Ministerineuvoston ehdotus Pohjois- maisen tasa-arvotiedon keskuksen (NIKK) muuttamisesta yhteistyöelimeksi	Suositus 17/2011

Istunnon ohjelma

Pohjoismaiden neuvoston 63. istunto Kööpenhaminassa 31. lokakuuta–3. marraskuuta 2011

Klo Maanantai 31. lokakuuta

09.00–17.00	Puolueryhmien hallitusten ja puolueryhmien kokoukset
15.30–16.45	Oheistapahtuma rajaesteistä Landstingssalenissa, järjestäjä: Haloo Pohjola
17.15–19.15	Oheistapahtuma ”Kestävä terveys – pohjoismainen näkökulma Yksi terveys -aloitteeseen”, järjestäjä: Pohjoismaiden neuvosto
17.00–19.00	Oheistapahtuma ”Nuori Pohjola ja kulttuurinen monimuotoisuus”, järjestäjät: Pohjoismaiden neuvosto, Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismainen kulttuurirahasto
17.00–18.00	Komiteakokoukset
17.00–19.00	<u>Tarkastuskomitea</u>
17.00–18.00	<u>Vaalikomitea</u>
20.00–21.00	Puheenjohtajiston kokous Länsi-Pohjolan neuvoston kanssa

Klo Tiistai 1. marraskuuta

08.00–10.00	Puolueryhmien kokoukset
10.00–12.00	Puheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset
	10.00–12.00 <u>Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta</u>
	10.00–12.00 <u>Hyvinvointivaliokunta</u>
	10.00–12.00 <u>Kansalais- ja kuluttajavaliokunta</u>
	10.00–12.00 <u>Elinkeinovaliokunta</u>
	10.00–12.00 <u>Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta</u>
	10.00–11.00 <u>Puheenjohtajisto</u>
11.10–11.55	Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden pääministerien kanssa
12.00–14.30	Lounastauko
12.30–14.00	Kuningattaren lounas kutsuvieraille
12.30–14.00	Oheistapahtuma ”Vihreä Pohjola – tasa-arvoinen toimija”, järjestäjä: Pohjoismaiden ministerineuvosto
14.30	Istunnon avajaiset
14.45–17.00	Täysistunto – Pohjoismainen huippukokous, aiheena ”Pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuus”
17.00–17.30	Täysistunto – Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 ohjelma
	Norjan pääministeri esittelee Pohjoismaiden ministerineuvoston Norjan-puheenjohtajuuskauden ohjelman vuodeksi 2012.
17.35–18.30	Puheenjohtajiston kokous pohjoismaisten yhteistyöministerien kanssa

19.00–20.00 Suurlähetystöjen vastaanotot
20.00– Puolueryhmien illalliset / Sihteeristön illallinen

Klo Keskiviikko 2. lokakuuta

08.00–09.00 Kansallisten valtuuskuntien kokoukset
09.00–12.30 Täysistunto – Asiakeskustelu
Pohjoismaisen yhteistyön uudistaminen
Yleiskeskustelu
Yhteistyöministerien selonteko
Keskustelu vuoden 2012 budjetista
Globalisaatio ja rajaesteet
12.30–14.00 Tauko, jonka aikana on mahdollisuus kokousten pitämiseen
Pohjoismaiden neuvoston lounas kansainvälisille vieraille
Pohjoismaiden neuvoston lounas palkinnonsaajille
Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden ulkoministerien kanssa
Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan kokous Pohjoismaiden
ympäristöministerien kanssa
Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kokous Pohjoismaiden
tutkimus- ja opetusministerien kanssa (klo 10–11)
Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kokous Pohjoismaiden
kulttuuriministerien kanssa
14.00–16.00 Täysistunto – Asiakeskustelu, Pohjoismaat ja muu maailma
Ulkoministerien selonteko
Puolustusministerien selonteko
Itämerta koskeva selonteko
Valko-Venäjää koskeva selonteko
16.00–17.00 Yhteistyöministerien kyselytunti
18.30– Pohjoismaiden neuvoston palkintojen jako ja
Tanskan hallituksen vastaanotto
Tanskan kuninkaallinen musiikkikonservatorio (Det Kongelige
Danske Musikkonservatorium), Rosenørns Allé 22,
1970 Frederiksberg C

Klo Torstai 3. marraskuuta

08.00-09.00 Puheenjohtajiston kokous Venäjän liittoneuvoston, duuman ja
Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWR)
kanssa
09.00–14.00 Täysistunto – Asiakeskustelu
Pohjoismaiden sosiaali- ja terveyspolitiikka
Pohjoismaiden ympäristöpolitiikka
Kulttuuri, tutkimus ja koulutus
Pohjoismaisia laitoksia koskevat selonteot ja tilintarkastus-
kertomukset
Suositusten poistaminen ja voimaan jättäminen
Vaalit
Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe
Seuraavan istunnon ajankohdasta ja paikasta päättäminen
14.00 Istunnon päättäminen

Istunnon päiväjärjestys

Kööpenhaminassa 1.–3. marraskuuta 2011 järjestettävän Pohjoismaiden neuvoston 63. istunnon päiväjärjestys

Tiistai 1. marraskuuta 2011

Klo 14.30–14.45

1. Istunnon avajaiset
2. Osallistujaluettelon hyväksyminen
3. Päiväjärjestyksen hyväksyminen
4. Istunnon kulkua koskevat säännöt ja tietoa äänestyskäytännöstä
Istunnon 2011 kulkua koskevat säännöt (*Asiakirja 2*)

Klo 14.45–17.00

5. Pohjoismaiden huippukokous
Pohjoismaiden pääministerien kanssa pidettävän teemakeskustelun aiheena on pohjoismaisten yhteiskuntien avoimuus.

Klo 17.00–17.30

6. Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelma 2012
Norjan pääministeri esittelee Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 Norjan-puheenjohtajakauden ohjelman (Asiakirja 3)

Keskiviikko 2. marraskuuta 2011

Klo 9.00–12.30

7. Pohjoismaiden yhteistyön uudistaminen
*Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston uusiksi työmuodoiksi (A 1538/presidiet), johon sisältyvät:
Pohjoismaiden neuvoston uusi työjärjestys (Asiakirja 19)
Pohjoismaiden neuvoston työjärjestystyöryhmän raportti (Asiakirja 18)*
8. Yleiskeskustelu ja keskustelu vuoden 2012 budjetista
*Yhteistyöministerien selonteko (Asiakirja 6)
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2012 budjetiksi (B 272/presidiet/C 2)*

9. Globalisaatio ja rajaesteet
Yhteistyöministerien globalisaatioselonteko pääministereille (Asiakirja 7) Yhteistyöministerien rajaesteselonteko vuoden 2011 istuntoon (Asiakirja 8) Ministerineuvoston ehdotus uudeksi oikeusyhteistyön ohjelmaksi (B 269/medborgar)

Klo 12.30–14.00 Lounastauko

Klo 14.00–16.00

10. Pohjoismaat ja muu maailma
*Ulkoministerien selonteko (Asiakirja 4)
Puolustusministerien selonteko (Asiakirja 5)
Yhteiskuntaturvallisuuteen liittyvän pohjoismaisen yhteistyön vahvistaminen (Suositus *13/2010/presidiet)
Itämeri-selonteko (Asiakirja 9)
Selonteko Pohjoismaiden ministerineuvoston Valko-Venäjä toiminnasta 2011 (Asiakirja 10)
Puheenjohtajiston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden neuvoston yhteistyölle Venäjän valtioneuvoston ja liittoneuvoston sekä Luoteis-Venäjän alueparlamenttien kanssa vuosiksi 2012–2015 (A 1533/presidiet)
Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston EU-strategiaksi (A 1535/presidiet)
Ministerineuvoston ehdotus uudeksi arktiseksi yhteistyöohjelmaksi (B 273/presidiet)
Ministerineuvoston ehdotus suuntaviivoiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyölle länsinaapureiden (Kanada) kanssa (B 270/presidiet)*

Klo 16.00–17.00

11. Yhteistyöministerien kyselytunti

Torstai 3. marraskuuta 2011

Klo 09.00–14.00

12. Pohjoismaiden sosiaali- ja terveystieteet
*Valiokuntaehdotus asuinalueiden etnisen eriytymisen torjumiseksi Pohjoismaissa (A 1543/välfärd)
Jäsenehdotus Pohjoismaiden yhteisestä panostuksesta nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn (A 1510/näring)
Jäsenehdotus bruttokansantuotteen kaltaisen elämänlaadun mittarin kehittämistä (A 1521/presidiet)
Jäsenehdotus Yksi terveys -aloitteesta – ihmisillä ja eläimillä esiintyvä moniresistenssi (A 1523/medborgar)
Valiokuntaehdotus selkäydinvammoista (A 1524/välfärd)
Jäsenehdotus Uusi pohjoismainen ruoka -bankkeen tarkistamisesta ja Ruokaa monelle -osion sisällyttämisestä siihen (A 1529/välfärd)
Jäsenehdotus ruokahävikistä (A 1530/miljö)
Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen pohjoismaisessa yhteistyössä – selonteko Pohjoismaiden neuvostolle vuonna 2011 (Asiakirja 12)*

Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaisen tasa-arvotiedon keskuksen (NIKK) muuttamisesta yhteistyöelimeksi (B 275/medborgar)
Selonteko Pohjoismaiden neuvostolle vuonna 2011 – Pohjoismaiden ministerineuvoston panostus ihmiskaupan torjumiseksi (Asiakirja 11)

13. Pohjoismaiden ympäristöpolitiikka
Valiokuntaehdotus arktisen alueen merenkulun ja turvallisuuden ja ympäristönsuojelun parantamiseksi (A 1539/miljö)
Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta politiikasta ilmastobaasteiden ratkaisemisessa (A 1536/miljö)
Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta politiikasta kansainvälisessä ilmastotyössä (A 1537/miljö)
Valiokuntaehdotus Pohjoismaiden panoksesta makrillin kalastukseen liittyvän kiistan ratkaisemiseksi (A 1540/miljö)
Valiokuntaehdotus pohjoismaisen sähköverkon kehittämisestä ja hintavaihteluista (A 1541/näring)
Valiokuntaehdotus energiatehokkuudesta, uusiutuvasta energiasta ja energiantutkimuksesta (A 1542/näring)
*Yhteispohjoismainen juomapakkausten kierrätys- ja panttiratkaisu (Rek. *16/2010)*
14. Kulttuuri, tutkimus ja koulutus
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaisen kulttuuripisteen ja Pohjoismaiden Suomen instituutin yhdistämisestä (B 274/kultur)
Ministerineuvoston ehdotus seuraavan sukupolven Nordplus-ohjelmaksi (B 271/kultur)
Selonteko koulutus- ja tutkimusministerineuvoston (MR-U) strategiasta 2011–2013 (Asiakirja 14)
Selonteko pohjoismaisen tutkimusyhteistyön kehityksestä (Asiakirja 17)
Jäsen ehdotus liikkuvuudesta Pohjoismaissa (A 1527/kultur)
Selonteko kielipoliittisen julistuksen seurannasta maaraaporttien pohjalta (Asiakirja 15)
Selonteko toimenpiteistä, joilla edistetään tanskan, norjan ja ruotsin ymmärtämisestä lasten ja nuorten sekä heidän parissaan työskentelevien keskuudessa (Asiakirja 16)
15. Pohjoismaisen yhteistyön organisaatioita koskevat selonteot ja tilintarkastuskertomukset
Pohjoismaiden neuvoston vuosikertomus 2010 (Asiakirja 1)
Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta – vuoden 2010 tilinpäätös (C 1)
Tarkastuskomitean selonteko vuoden 2010 toiminnasta
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2010 toiminnasta (C 3/kk)
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle Pohjoismaiden neuvoston tilikauden 2010 toiminnasta (C 4/kk)
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikauden 2010 toiminnasta (C 5/kk)

16. Suositusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen ja voimaan jättäminen
(Asiakirja 13)
Suosittelusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen ja voimaan jättäminen - yleiskatsaus
17. Vaalit
Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston vaali
Pohjoismaiden neuvoston presidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston varapresidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean jäsenten vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vaali
Pohjoismaiden Investointipankin tarkastuskomitean jäsenten vaali
Pohjoismaisen vammaispoliittisen neuvoston jäsenten vaali
18. Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe
19. Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen
20. Istunnon päättäminen

